

Individuálna výročná správa

Obce LITAVA

za rok 2023

Lubica Tuhárska
Lubica Tuhárska
starostka obce

OBSAH

	str.
1. Úvodné slovo starostky obce	3
2. Identifikačné údaje obce	5
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	5
4. Poslanie, vízie, ciele	6
5. Základná charakteristika obce	7
5.1. Geografické údaje	7
5.2. Demografické údaje	8
5.3. Ekonomické údaje	9
5.4. Symboly obce	10
5.5. História obce	11
5.6. Pamiatky	12
5.7. Významné osobnosti obce	12
6. Plnenie funkcií obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	13
6.1. Výchova a vzdelávanie	13
6.2. Zdravotníctvo	14
6.3. Sociálne zabezpečenie	14
6.3.1 Správa o činnosti zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie Komunitného centra Litava za rok 2023	15
6.4. Kultúra	23
6.5. Hospodárstvo	23
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	25
7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2023	25
7.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2023	27
7.3. Rozpočet na roky 2024-2026	31
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	31
8.1. Majetok	31
8.2. Zdroje krytia	34
8.3. Pohľadávky	35
8.4. Závazky	36
9. Hospodársky výsledok za rok 2023 - vývoj nákladov a výnosov	38
9.1. Hospodárenie fondov	45
10. Ostatné dôležité informácie	45
10.1. Prijaté granty a transfery	45
10.2. Poskytnuté dotácie	46
10.3. Významné investičné akcie v roku 2023	47
10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	52
10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	54
10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	54

1. Úvodné slovo starostky obce

Vážení spoluobčania,

Individuálna výročná správa obce Litava za rok 2023, ktorú Vám predkladám, poskytuje pravdivý a nestranný pohľad na činnosť obce a dosiahnuté výsledky v uplynulom roku. Ku skončeniu kalendárneho a účtovného roka neodmysliteľne patrí dôkladné hodnotenie ekonomickej a bežnej činnosti. V sledovanom roku sme sa snažili plniť všetky úlohy, ktoré nám vyplývajú z ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a doplnkov, Ústavy Slovenskej republiky a ďalších zákonov a ustanovení, ktorými sa obec riadi pri zabezpečovaní samosprávnych kompetencií a kompetencií vyplývajúcich z preneseného výkonu štátnej správy. Našou snahou bolo zabezpečenie potrieb v prospech občanov obce pri dodržiavaní rozpočtových pravidiel. Samozrejme, najlepšie posúdiť kvalitu odvedenej práce môžu len samotní občania obce. V posledných rokoch spoločenská, ekonomická a sociálna situácia prináša každodenne veľmi veľa prekážok a problémov pre organizácie, firmy a v neposlednom rade pre občanov. Zmierniť túto situáciu môžeme, ak si budeme navzájom pomáhať, vychádzať si v ústrety, aby sme vytvorili pekné, pokojné a vyhovujúce podmienky pre život v našej obci. Okrem zabezpečovania administratívneho chodu obce a obecného úradu, bežnej prevádzky, údržby a opráv objektov obce, všetkých školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a komunitného centra, bolo potrebné sa každodenne starať o údržbu a opravy verejných priestranstiev, verejnej zelene, miestnych komunikácií a priepustov v obci a po lazoch, verejného osvetlenia či miestneho rozhlasu, zabezpečovanie vývozu a separovania odpadov a čistenie „čiernych skládok“, starostlivosť o občanov v oblasti sociálnych vecí a mnoho ďalších každodenných aktivít.

Z investičných výdavkov sa podarilo zrealizovať opravu miestnych komunikácií po lazoch, rekonštrukcia terasy komunitného centra, zakúpenie pre obec trojkoľku a dobudovala sa Wifi pre Teba a vybudovanie odstavnej plochy pri kostole, bola urobená projektová dokumentácia na rekonštrukciu multifunkčného ihriska a bol podaný aj projekt – zapojenie do výzvy, neboli sme úspešní, projektová dokumentácia bude pripravená. Pripravovala sa aj projektová dokumentácia na zníženie energetickej náročnosti ZŠ. Ďalšie investičné projekty máme naplánované. Je samozrejmé, že sa budeme v rámci možností zapájať do ďalších výziev na nenávratné finančné prostriedky, aby sme mohli opraviť a zhodnotiť nevyhovujúci technický stav aj ďalších objektov patriacim obci, aj napriek obmedzeným vlastným zdrojom obce.

Kultúra, šport a duchovná oblasť sú neoddeliteľnou súčasťou obce. Stretávame sa na tradičných podujatiach, novoročný punč na nový rok, čo dokáže moja mama – starká spojené s mini trhy. Stretávame sa na našich tradičných podujatiach ako Deň matiek, Deň detí/rodiny, Úcta k starším, Litavský klobásový festival, stretnutie jubilantov. Verím, že kultúrny, spoločenský a športový život v našej obci opäť ožije a budeme sa spoločne pravidelne stretávať. Zachovajme všetky pekné a osvedčené tradície našich predkov a ponúknime nové a kvalitné podmienky pre život nás, našich detí, našich návštevníkov. Dňa 29.10.2022 sa uskutočnili voľby do orgánov samosprávy obcí, v ktorých som bola opätovne zvolená za starostku obce. Zároveň o to viac si uvedomujem svoju zodpovednosť za spravovanie obce a vytváranie podmienok pre kvalitný život pre všetkých obyvateľov našej obce, ako aj pri budovaní pozitívneho obrazu zdravej a perspektívnej obce so zvyšujúcou sa kvalitou života. A verím v dobrú a konštruktívnu spoluprácu. Aj touto cestou sa chcem poďakovať za odvedenú prácu zamestnancom obce, ktorá častokrát bola mravenčia, ale v konečnom dôsledku ju nevidno, ale je potrebná. Taktiež poďakovanie patrí aj zamestnancom materskej školy, základnej školy, školského klubu detí, školskej jedálne, komunitného centra za zodpovedné plnenie povinností a nevyhnutnú pomoc pri príprave a plnení stanovených úloh. Ďakujem členom DHZO Litava za pomoc a reprezentáciu obce. Ďakujem aj poslancom obecného zastupiteľstva a členom komisií pri OZ.

Vážení občana, pred sebou máme ešte veľa výziev, ktoré na nás čakajú. S každou situáciou sa musíme vedieť popasovať a verím, že spoločnými silami to zvládneme. Obec je vizitka nás všetkých občanov. Prosím, buďme voči sebe milí, tolerantní, ústretoví a ľudskí a tak ako som v novoročnom príhovore povedala, usilujme sa prekonať zlo dobrom a buďte voči sebe ústretoví a priateľskí.

S úctou

Ľubica Tuhárska
starostka obce

2. Identifikačné údaje obce

Názov:	Obec Litava
Sídlo:	Litava 5, 962 44 Litava
IČO:	00320102
DIČ:	2021152573
Štatutárny orgán obce:	starosta
Telefón:	045/540 28 40
E-mail:	starosta@obeclitava.sk
Webová stránka:	www.obeclitava.sk
Organizácie bez právnej subjektivity v zriaďovateľskej pôsobnosti obce:	Základná škola, Litava 4 Školský klub detí, Litava 4 Materská škola, Litava 144 Školská jedáleň, Litava 144 Komunitné centrum, Litava 145

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce:	<i>Eubica Tuhárska</i>
Zástupca starostu obce:	<i>Štefan Petrovkin</i>
Hlavný kontrolór obce:	<i>Ing. Eva Lukáčová</i>
Obecné zastupiteľstvo:	<i>Mgr. Ján Antal, Mgr. Jozef Matejkin, Štefan Petrovkin, Ján Pohorelec, Ing. Pavel Stanko, Anna Vranová, Marta Záchenská</i>
Komisie:	Komisia pre školstvo, kultúru a šport Komisia o verejnom záujme
Obecný úrad:	<i>I samostatný odborný referent - finančné účtovníctvo a výkazníctvo, rozpočtovníctvo, mzdy a personalistika, pokladňa, školstvo, odpadové hospodárstvo I samostatný odborný referent - evidencia obyvateľstva, dane a poplatky, matrika, sociálne veci, kultúra I vodič, údržbár, kurič</i>

Základná škola:	<i>Mgr. Klára Baculíková</i> – riaditeľka ZŠ; 3 pedagogickí zamestnanci, 1 asistentka učiteľa; 1 upratovačka Školský klub detí: 1 pedagogický zamestnanec - vychovávateľka a 1 asistentka vychovávateľky
Materská škola:	<i>Katarína Pálková</i> – riaditeľka MŠ; 1 pedagogický zamestnanec
Školská jedáleň:	<i>Soňa Dvorská</i> – vedúca školskej jedálne; 1 kuchárka
Komunitné centrum:	<i>Mgr. Ingrid Jedličková</i> (do 30.06.2023), <i>Mgr. Katarína Pupavová</i> (od 20.12.2023) – odborný garant KC; 2 pracovníčky KC

Priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas roka 2023 bol 17,8.

K 31.12.2023 mala obec v evidenčnom počte 18 zamestnancov, z toho 5 vedúcich zamestnancov.

Obec Litava nie je zriaďovateľom žiadnej rozpočtovej, príspevkovej a neziskovej organizácie. Zároveň nie je zakladateľom žiadnej obchodnej spoločnosti, ani nemá podiely v žiadnej obchodnej spoločnosti.

4. Poslanie, vízie, ciele

Poslanie obce:

Obec Litava je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov.

Poslaním obce je slúžiť všetkým obyvateľom, ktorým ponúkame jedinečné služby, vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj obce, chrániť všetkých jej obyvateľov, ale aj okolitú prírodu a jej zdroje. Obyvatelia obce, ktorí žijú alebo pracujú v obci predstavujú prioritu.

Vízie obce:

Rozvíjať aktivity v obci, ktoré vedú k spokojnému životu všetkých občanov a zabezpečovať neustály ekonomický, sociálny, kultúrny a spoločenský rast obce.

Obec Litava je obcou, ktorá sa stará o rovnovážne zabezpečenie verejných služieb, ktoré sú nevyhnutné pre plnohodnotný život jej obyvateľov. V obci sa úspešne rozvíja podnikanie a tým sú vytvorené podmienky pre zamestnanie miestnych obyvateľov. Pokrýva potreby všetkých vekových skupín obyvateľstva. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu obec prezentuje svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne.

Ciele obce:

Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Litava, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie. Posilniť vybavenosť územia obce vybudovaním technickej, environmentálnej infraštruktúry a infraštruktúry cestovného ruchu podporujúcej rozvoj obce, budovanie občianskej a sociálnej infraštruktúry. Zlepšiť stav obecného majetku budovaním a rekonštrukciou miestnej infraštruktúry. Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov prostredníctvom vzdelávania a informovanosti občanov.

5. Základná charakteristika obce

Podľa §1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení je obec „samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združuje osoby ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov“.

5.1. Geografické údaje

Z administratívneho hľadiska je obec začlenená do okresu Krupina a Banskobystrického samosprávneho kraja. Obec Litava leží vo východnej časti okresu. Rozprestiera sa okolo potoka Litavica. Z hľadiska začlenenia do krajinných celkov, obec leží v celku Krupinská planina.

Z hľadiska výškovej polohy patrí kataster obce Litava v rámci Krupinskej planiny do kategórie nízkych vysočín, ktorých nadmorská výška sa pohybuje od 392 m.n.m. do 596 m.n.m. Nadmorská výška obce Litava je 430 m.n.m.

Kataster obce susedí s obcami Lackov, Trpín, Cerovo, Čebovce, Plachtince, Zemiansky Vrbovok a Sucháň. Najbližším mestom je okresné mesto Krupina.

Rozloha katastrálneho územia obce je 1 581 ha. K obci prináležia lazy – Belakov, Kováčove lazy, Dolinka, Pereš, Dúbravka, Jasenie, Rakytie, Kamasove lazy. Z celkového územia obce tvorí orná pôda 775 ha, trvalé trávne porasty 762 ha a záhrady 10 ha, čo odzrkadľuje dlhoročné poľnohospodárske zameranie obce. Na území obce prevláda mierne teplé podnebie južného Slovenska.

Obec Litava je začlenená do Mikroregiónu Východný Hont, ktorého súčasťou sú aj obce Lackov, Senohrad, Cerovo, Sucháň, Dačov Lom, Príbelce, Dolné Plachtince, Stredné Plachtince a Horné Plachtince.

5.2. Demografické údaje

Obec Litava patrí do kategórie malých obcí. Podľa Štatistického úradu SR k 31.12.2023 žilo v obci 738 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt, z toho 367 mužov a 371 žien. Vekové zloženie obyvateľstva je nasledujúce:

Veková skupina	0-4	5-9	10-14	15 - 19	20 - 24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
Počet	53	49	42	42	51	68	52	47	37	68

Veková skupina	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-99	spolu
Počet	48	57	30	30	23	17	12	7	5	738

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Demografický vývoj obce:

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvateľov k 1.1.20xx	767	767	768	767	762	764	763	760	775	758	759
Živonarodení	11	11	9	12	13	10	11	15	11	8	3
Zomretí	8	8	8	6	6	8	8	5	14	8	12
Prirodzený prírastok	+3	+3	+1	+6	+7	+2	+3	+10	-3	0	-9
Prist'ahovaní na TP	5	6	4	4	4	18	13	12	17	14	3

Vyst'ahovaní z TP	8	8	6	6	9	21	19	7	10	13	15
Migračné saldo	-3	-2	-2	-2	-5	-3	-6	+5	+7	+1	-12
Celkový prírastok	0	+1	-1	-1	+2	-1	-3	+15	+4	+1	-21
Počet trvale bývajúcich obyvateľov k 31.12.20xx	767	768	767	762	764	763	760	775	758	759	738
z toho : muži	385	385	384	378	378	374	375	382	372	377	367
ženy	382	383	383	384	386	389	385	393	386	382	371
Hustota obyvateľstva na 1 km²	34,67	34,69	34,69	34,55	34,49	34,51	34,42	34,69	34,17	34,28	33,83

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: V roku 2021 v rámci sčítania obyvateľov, domov a bytov došlo k harmonizácii údajov vedených obcami a štatistickým úradom, v rámci ktorej došlo k úbytku 21 obyvateľov. Z toho dôvodu je počet trvale bývajúcich obyvateľov k 31.12.2021 uvedený 758 obyvateľov.

5.3. Ekonomické údaje

K 31.12.2023 bolo **35** obyvateľov evidovaných ako uchádzačov o zamestnanie, z toho **20 mužov a 16 žien**. Z uvedeného počtu bol 1 absolvent. Registrovaná mierna evidovanej nezamestnanosti okresu Krupina predstavovala 4,60 %. V obci Litava tvorí podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku **5,54 %**.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet nezamestnaných	114	111	85	61	48	54	36	36	36	36	35
Z toho: muži	56	56	41	25	17	24	12	11	20	20	19
ženy	58	55	44	36	31	30	24	25	16	16	16

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk/statistiky

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa veku:

Veková skupina	do 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 a viac
Počet	2	7	1	5	1	1	5	9	4	0

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk/statistiky

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie v mesiacoch:

Doba evidencie	do 3	4-6	7-9	10-12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	43-48	nad 48
Počet	11	2	4	4	2	3	2	2	0	0	5

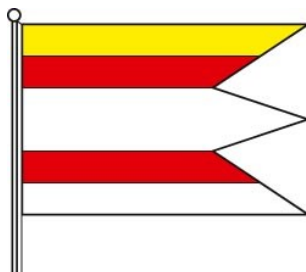
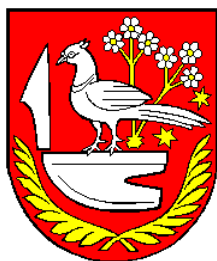
Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, www.upsvr.gov.sk/statistiky

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry (podľa ISCED) uchádzačov o zamestnanie má 1 primárne (základné) vzdelanie, 17 nižšie sekundárne vzdelanie (učňovské) a 15 vyššie sekundárne vzdelanie (stredné odborné) a 2 terciálne vzdelanie (nie VŠ).

Obec Litava sa snaží ponúknuť prácu nezamestnaným občanom prostredníctvom menších obecných služieb s cieľom, aby obdobie, kedy nemôžu nájsť uplatnenie na trhu práce využili na udržiavanie svojich doterajších zručností a pracovných návykov a zároveň zlepšovať životné prostredie, ekonomické a sociálne podmienky v obci.

5.4. Symboly obce

Symbolmi obce sú erb, vlajka a pečať.

Erb obce Litava tvorí v strede vodorovne postavený lemeš, nad jeho hrotom kolmo postavené čerieslo. Na lemeši stojí bažant, za ním sú dve kvetiny margarétok a dve hviezdičky. V spodnej časti sú dve palmové ratolesti.

5.5. História obce

Litava už v stredoveku patrila početnosťou svojho obyvateľstva k významným obciam. V listine z roku 1135, v ktorej sa obec spomína prvýkrát, je zaznamenaná už ako „villa Lytua“, čo bolo označenie pre obce vyššieho rangu. Už v tomto roku tu stála románska kaplnka. Najstaršia časť kostola pochádza z roku 1168.

Pôvod kostola spája tradícia s menom uhorského kráľa Belu IV., ktorý keď vraj utekal pred Tatármi (12. apríla 1241 z prehratej bitky pri rieke Slaná), v týchto končinách prišiel k osviežujúcemu potoku, pri ktorom si so svojím vojskom odpočinul a na pamiatku toho tu vraj dal postaviť kostol. Dodnes sa časť chotára volá Belakov.

Vďaka kostolu a farnosti bola obec už od 12. storočia akýmsi duchovným, resp. kultúrno-spoločenským strediskom kraja. V 15. storočí bola mýtnym miestom. V roku 1496 mala už svoj mlyn, v roku 1613 bola v strede obce drevená škola a od roku 1811 murovaná škola.

Obec bola elektrifikovaná koncom 30-tych rokov, s výnimkou západných lazov, ktoré boli napojené na elektrickú sieť až v roku 1962. V roku 1948 začal premávať prvý autobusový spoj do mesta Krupina.

Litava patrila o obciam, kde jednotné roľnícke družstvo vzniklo pomerne neskoro, ustanovujúca schôdza bola 22.03.1958. V roku 1958 sa zaviedol miestny rozhlas, v roku 1961 nové priestory pre miestny národný výbor. V roku 1964 sa otvorili potraviny a pohostinstvo. Na prelome 60. a 70. rokov sa vybuďoval vodovod, v roku 1972 nová materská škola. V roku 1985 bol skolaudovaný nový kultúrno-spoločenský dom, v roku 1986 detské jasle. V roku 1988 sa postavila prístavba predajne rozličného tovaru. V roku 1992 bolo otvorené antukové ihrisko a spustená káblová televízia. Nový dom smútku bol skolaudovaný v roku 1996. V roku 1997 bola vybudovaná podstatná časť miestnych komunikácií asfaltovým povrchom a cestných rigolov.

V roku 2005 bolo vykonané zateplenie kultúrno-spoločenského domu za pomoci nenávratných finančných prostriedkov EÚ, v roku 2008 reštaurácia súsošia Kalvária s príspevkom dotácie Ministerstva kultúry SR, v roku 2009 vybudované nové multifunkčné ihrisko s umelou trávou s finančnou podporou Úradu vlády SR a v roku 2010 rekonštrukcia miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, chodníkov a verejného osvetlenia s podporou nenávratného finančného príspevku EÚ z programu rozvoja vidieka. V rokoch 2014 a 2015 prebehla rekonštrukcia budovy bývalých jaslí na komunitné centrum financovaného prostredníctvom nenávratného finančného príspevku EÚ a zároveň a vybudovanie čističky odpadových vôd pre budovu kultúrneho domu/obecného úradu a základnej školy z prostriedkov Environmentálneho fondu. Z prostriedkov Ministerstva financií SR bol v roku 2014 vybudovaný kamerový systém.

V roku 2018 bola opravená strecha domu smútku, zmodernizované verejné osvetlenie, kde boli vymenené staré svietidlá za LED. Tieto investície boli financované z vlastných zdrojov obce.

V roku 2019 bola zrekonštruovaná materská škola prostredníctvom nenávratného finančného príspevku EÚ, ďalej bola zrekonštruovaná požiarňa zbrojnica, z dôvodu bezpečnosti bol zavedený nový kamerový systém.

V roku 2022 bola vybudovaná odstavňá plocha pri kostole.

5.6. Pamiatky

Súčasný farský kostol, ktorý je zasvätený sv. Margite Antiochijskej má dlhú históriu. Na mieste pôvodnej kaplnky v románskom štýle bol sčasti na jej základoch postavený gotický kostol. Jeho stavba sa uskutočnila v rozpätí rokov 1320 – 1340.

V kostole sú viaceré hnutelné kultúrne pamiatky – plastiky svätcov, vzkriesenia, madony, ukrižovaného, obrazy svätcov, neskorobaroková kazateľnica, gotická kamenná krstiteľnica zo 14. storočia. Vedľa fary sa nachádza súsošie Kalvária z roku 1807, postavené v ľudovo-barokovom štýle. V centre obce je zreštaurovaná socha sv. Jána Nepomuckého z roku 1867.

5.7. Významné osobnosti obce

K významným osobnostiam, ktorí pôsobili v Litave a ich činnosť mala celoslovenský význam patrili dvaja katolícki kňazi: Karol Trangus a Andrej Trenkus.

Karol Trangus ukončil štúdium teológie v bratislavskom generálnom seminári v roku 1792. Na litavskú farnosť prišiel v roku 1805 a tu aj zomrel v roku 1829. Bol zanietým prívržencom Antona Bernoláka. V Litave založil nedeľnú školu, učil bernolákovskú slovenčinu a rozširoval všeobecné vedomosti jej obyvateľov.

Andrej Trenkus sa narodil 29.02.1836 vo Veľkých Kozmálovciach. Teológiu študoval vo Viedni. Do Litavy prišiel v roku 1879, kde aj 16.06.1886 zomrel. Zaoberal sa štúdiom dejín a osvetovou prácou v poľnohospodárskej oblasti. Publikoval viaceré články zo slovenských dejín. Známa bola jeho práca „Hlavné pravidlá v poľnohospodárstve“, ktorá bola publikovaná v Skalici v roku 1866.

6. Plnenie funkcií obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci zabezpečujú školské zariadenia, ktoré sú všetky v zriaďovateľskej pôsobnosti obce:

Základná škola - pre ročníky 1. – 4., ktorú navštevovalo v školskom roku 2022/2023 38 žiakov, v školskom roku 2023/2024 30 žiakov. Riaditeľkou základnej školy je Mgr. Klára Baculíková. Činnosť a prevádzka školy je financovaná prostredníctvom finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva – normatívnymi prostriedkami a nenormatívnymi prostriedkami. Asistentka učiteľa/pedagogický asistent je financovaná zo zdrojov EÚ.

Materská škola - v školskom roku 2022/2023 do MŠ bolo zapísaných 16 detí (vrátane individuálneho vzdelávania), z toho 9 predškolákov, v školskom roku 2023/2024 bolo zapísaných 19 detí, z toho 13 predškolákov. Riaditeľkou materskej školy je Katarína Pálková. Činnosť a prevádzka školy je hradená z rozpočtu obce a nenormatívnymi prostriedkami zo ŠR určenými na výchovu a vzdelávanie pre MŠ a z poplatkov zákonných zástupcov ostatných detí.

Školský klub detí - ktorý pôsobí v rámci základnej školy a navštevujú ho žiaci základnej školy. Vedúcou vychovateľkou je Alenka Zaťková. Činnosť a prevádzka školského klubu detí je hradená z rozpočtu obce a z poplatkov zákonných zástupcov žiakov.

Školská jedáleň pri MŠ - pre deti materskej a základnej školy, zamestnancov na úseku škôl. Vedúcou školskej jedálne je Soňa Dvorská. Činnosť a prevádzka školskej jedálne je hradená z rozpočtu obce a z príjmov za stravné a réžiu a z dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa.

Školopovinné deti z obce navštevujú základné školy v Cerove, Senohrade, Bzovíku a v Krupine. Najbližšie stredné školy, ktoré študenti navštevujú sú v Krupine, vo Zvolene a v Banskej Bystrici.

6.2. Zdravotníctvo

Základná zdravotná starostlivosť pre občanov je zabezpečovaná v zdravotníckom zariadení v Bzovíku, v ktorom pôsobí obvodný lekár pre dospelých. Ďalšia základná a odborná zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná v Krupine, ktorá je zabezpečovaná prostredníctvom siete zdravotníckych zariadení pre obyvateľov regiónu. Občania obce využívajú zdravotnícke zariadenia aj vo Veľkom Krtíši, Zvolene, Banskej Bystrici.

6.3. Sociálne zabezpečenie

Starostlivosť o starších obyvateľov je riešená prostredníctvom Spoločného obecného úradu v Krupine formou poskytovania opatrovateľskej služby. Zároveň sociálne služby sú poskytované prostredníctvom Charity Lackov – Dom božieho milosrdenstva.

Od roku 2015 je Komunitné centrum LITAVA zaregistrované ako poskytovateľ sociálnych služieb. Od 01.07.2016 bolo zapojené do realizácie Národného projektu Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, ktorý trval do 31.08.2019. Od 01.09.2019 do 31.08.2023 pokračovalo kontinuálne vo svojej činnosti zapojením sa do Národného projektu Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni. Vytvára priestorové a materiálne podmienky pre komunitný rozvoj, komunitnú rehabilitáciu, komunitnú a sociálnu prácu, poskytovanie sociálnych služieb, realizáciu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže a sociálnej kurately. Prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb prispieva k predchádzaniu vzniku alebo stupňovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a napomáha k riešeniu miestnych sociálnych problémov, sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených ľudí na lokálnej i individuálnej úrovni.

V priebehu roku 2023 pracovalo Komunitné centrum s personálnym obsadením v zložení odborný garant komunitného centra, pracovník komunitného centra a komunitný pracovník. Odborná garantka KC ukončila pracovný pomer k 30.06.2023. Keďže bol problém s obsadením uvedeného pracovného miesta z dôvodu kvalifikačných predpokladov, výkon odborného garanta bol zabezpečovaný externe (na dohodu o pracovnej činnosti) do času obsadenia pracovného miesta kvalifikovaným pracovníkom v zmysle podmienok zmluvy. Od 01.09.2023 Komunitné centrum je zapojené do Národného projektu Terénna sociálna práca a komunitné centrá, aktivita Komunitné centrá (Spolu pre komunity). Pracovná pozícia odborného manažéra komunitného centra bola obsadená 20.12.2023.

6.3.1. Správa o činnosti zariadenia sociálnych služieb Komunitného centra Litava za rok 2023

1. Základné údaje

Komunitné centrum Litava ako zariadenie sociálnych služieb krízovej intervencie registrované a pôsobiace podľa Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja vytvára priestorové a materiálne podmienky pre komunitný rozvoj, komunitnú a sociálnu prácu, poskytovanie sociálnych služieb v obci Litava. Prostredníctvom poskytovania sociálnych služieb krízovej intervencie prispieva k predchádzaniu vzniku alebo stupňovaniu nepriaznivých sociálnych situácií a napomáha k riešeniu miestnych sociálnych problémov, sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených ľudí na lokálnej i individuálnej úrovni, prispôsobuje svoju činnosť lokálnemu kontextu a identifikovaným potrebám. Poskytovateľom sociálnych služieb (prevádzkovateľom) zariadenia je Obec Litava.

Od 01.03.2015 je Komunitné centrum Litava zaregistrované ako poskytovateľ sociálnych služieb a zahájilo svoju činnosť pilotným projektom. Od 01.07.2016 bolo zapojené do realizácie Národného projektu Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, ktorý trval do 31.08.2019. Následne činnosť KC pokračovala Národným projektom Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni od 01.09.2019 – 31.07.2023. V súčasnosti je naša činnosť realizovaná v projekte Spolu pre komunity od 01.08. 2023-31.01.2029. V tomto projekte „Spolu pre komunity“ má KC vo svojej databáze od začiatku projektu do konca roka 2023 evidovaných 85 klientov, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo.

Od 01.01.2023 pracovali v Komunitnom centre Litava zamestnanci:

- Odborný manažér KC – Mgr. Ingrid Jedličková, Mgr. Lenka Mydlová, Mgr. Katarína Pupavová
- Komunitný pracovník KC – Margita Vicianová
- Pracovník KC – Martina Gašparová

Obec Litava v zmysle zmluvných podmienok Zmluvy o spolupráci uzavretej s Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodina Slovenskej republiky zabezpečuje výkon Komunitného centra. MPSVR SR určuje záväzné postupy a povinnosti Poskytovateľa pri výkone odborných činností, obslužných činností, ďalších činností a aktivít komunitného centra. Ostatné skutočnosti sú upravované platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi SR a

EÚ. Činnosť komunitného centra je daná v oblasti odborných činností Zákonom č. o 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších zmien a predpisov (napr. sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, preventívne aktivity, záujmová činnosť a ďalšie). Komunitné centrum napĺňa rôzne obligatórne činnosti, ktoré sú stanovené Zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a realizuje aj ďalšie činnosti nad rámec zákonom definovaných činností.

2. Poslanie Komunitného centra

Poslaním komunitného centra je prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb:

- prispievať k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených na lokálnej i individuálnej úrovni
- nachádzať vhodné formy a programy na riešenie zistených sociálnych problémov
- odstraňovať priepasť medzi minoritnou a majoritnou časťou obyvateľov a vyrovnávať nedostatky na oboch stranách a viesť už mladých k vzájomnej tolerancii
- upevňovať spoluprácu KC s organizáciami, ktoré rozširujú jej pôsobnosť
- podporovať vzdelávanie a túžbu po poznaní a pomáhať tak vytvoriť zdravé osobnosti, ktoré nebudú zaťažené predsudkami a netolerantným správaním k iným ľuďom
- poskytovať spôsob lepšieho trávenia voľného času.

3. Služby a aktivity Komunitného centra

KC realizovali v roku 2023 obligatórne činnosti stanovené, ktoré sú zakotvené v Zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Sociálne poradenstvo - je profesionálna odborná činnosť, vykonávaná odborníkom a založená na vzťahu, podpore, pomoci, rozvoji, optimálnom uplatnení klienta na jeho reálnej orientácii v živote. Sociálne poradenstvo slúži na odstránenie, prípadne aspoň zmiernenie negatívnych návykov alebo spôsobov správania klienta a jeho začlenenia do spoločenského rámca, rodiny, pracovného kolektívu, komunity. V rámci tejto činnosti sa poskytovalo poradenstvo: riešenie nezamestnanosti, riešenie splátkových kalendárov, riešenie exekúcií, zdravotný stav klientov, komunikácia s rôznymi organizáciami a inštitúciami (zdravotné poisťovne, Soc. poisťovňa,

ÚPSVaR a jeho rôzne pracoviská, exekútorské úrady, obvodní a špecializovaní lekári, Okresný súd Zvolen a Veľký Krtíš, polícia, nemocnice, vojenský archív, Centrum správnej pomoci, asistent osvedy zdravia, Centrum pre deti a rodiny Trnie, Kremnica a Slniečko v Bratislave, Špeciálna základná škola Krupina, MŠ a ZŠ Cerovo, MŠ Litava, ZŠ Litava, asistentka osvedy zdravia).

Počas roka 2023 bolo poskytnuté našim klientom poradenstvo v celkovom počte:

Základné poradenstvo	Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov	Špecializované poradenstvo
349	292	9

Prostredníctvom vzdelávacích a voľno-časových aktivít poskytovaných ambulatnou alebo terénnou formou sú klienti KC vedení k vytváraniu svojpomocných skupín, ktoré majú možnosť prispieť k zmene svojej životnej situácii, ale zároveň aj k zmene riešenia rôznych problémov v rámci komunity. Činnosť KC Litava je zameraná na prevenciu, intervenciu a motiváciu, za týmto účelom KC organizuje spoločenské a športové podujatia pre všetkých občanov obce bez rozdielu veku, pohlavia, národnosti, farby pleti. Pre deti a mladých ľudí zo znevýhodneného prostredia sú komunitné centrá miestom, kde sa môžu nielen stretávať a rozvíjať v rámci skupinových aktivít, ale aj pracovať na svojom vzdelaní. V centre majú ideálne podmienky na to, aby si v pokoji a sústredene urobili domáce úlohy, majú k dispozícii školské pomôcky a prístup k počítaču. V Komunitnom centre sú im poskytované nasledovné aktivity:

Pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie (PSD)

Aj v roku 2023 prebiehala školská príprava na vyučovanie. Deti pracovali pod dohľadom pracovníčok, pripravovali si úlohy, projekty do školy, učili sa pracovať s počítačom. Táto aktivita je pre deti veľmi atraktívna a potrebná. Mnohé deti, ktoré nás navštevujú, majú problémy so zvládaním učiva. Niektoré deti nemajú v domácom prostredí fyzický priestor na písanie domácich úloh, či už kvôli chýbajúcemu písaciemu stolu, alebo kvôli nedostatku súkromia atď. Predškolská príprava je určená pre deti od 4 rokov a jej účelom má byť uľahčovať deťom nástup do škôlky, najmä tým, ktoré nenavštevujú materskú školu. Počas predškolskej prípravy sa deti učia základné hygienické a samoobslužné činnosti, učia sa rozlišovať a pomenovať farby, tvary a číslice, rozvíjať si slovnú zásobu, jemnú a hrubú motoriku.

- **Preventívne aktivity (PRE)** - Cieľom preventívnych činností je prostredníctvom motivácie, vzdelávania, aktivizácie a dobrovoľníckej činnosti prevencia vzniku nepriaznivých situácií a podpora sociálneho začleňovania detí, mládeže a dospelých. V legislatívnom poňatí je preventívna aktivita činnosťou, ktorú zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách definuje ako „*odbornú činnosť zameranú na predchádzanie rizikovému správaniu fyzickej osoby, rodiny alebo komunity a na predchádzanie rizikovým situáciám a na ich prekonanie alebo riešenie.*“

- **Záujmová činnosť (ZC)** - Cieľom záujmovej činnosti je aktívne, kvalitné, bezpečné a zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže, rozvoj životných zručností, kompetencií, schopností, znižovanie výskytu sociálno-patologických javov a rizikového správania a podpora budovania vzájomných kontaktov a akceptácie medzi deťmi a mládežou z rôznych skupín.

- **Nepravidelné skupinové aktivity (NA)** - v roku 2023 bolo realizovaných 43 NA, každá aktivita bola zameraná niečo iné, napr.: Novoročné posedenie, keď boli krčná chrbtica, záchranárnik, výroba darčiekov na Valentína, preventívne prehliadky mládeže, na internete (nie)bezpečne, prezentácia II. a III. piliera, malá policajná akadémia, deň zeme so ŠKD, prednáška o benefitoch v VŠZP, langoše a sladké palacinky, klub matiek, zumba, bezpečne na cestách, výlet na Vartovku, cvičenie – Jóga, povinné detské prehliadky, letná škola, spievankovo, liečiva sila prírody – liečivé bylinky, úvod do vzťahovej a sexuálnej výchovy, zelenina pre rodiny v núdzi, medovníkové domčeky, pečenie vianočného pečiva, Rómske srdce – Romano Jilo, Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok, Vianočné posedenie.

Počas roka 2023 boli poskytnuté našim klientom aktivity v celkovom počte:

Pomoc pri príprave na šk. dochádzku a šk. vyučovanie (PSD)	Záujmová činnosť (ZC)	Preventívne aktivity (PRE)	Nepravidelné aktivity (NA)
259	76	254	43

4. Spolupráca s inštitúciami a sponzormi

Pre činnosť Komunitného centra má významnú úlohu spolupráca s inštitúciami, oslovovanie sponzorov. Pri výkone ambulantnej a terénnej sociálnej práce je potrebná a priam nevyhnutná spolupráca s rôznymi inštitúciami ale aj v blízkom okolí, a to s kompetentnými organizáciami a pracovníkmi školstva, sociálnymi kurátormi a pracovníkmi ÚPSVaR vo Zvolene a v Krupine, políciou a príslušníkmi OP, firma Pod Hradom Bzovík s.r.o., PZ Krupina. Ďalej komunikáciou ZŠ, MŠ v Litave, Senohrad, Cerovo a špeciálnou základnou školou, kde si neplnia povinnú školskú dochádzku deti zo sociálne slabšieho prostredia, detskými pediatrami, všeobecnými lekármi a zdravotníckymi zariadeniami, zdravotnými

asistentmi ako aj s Charitou Sv. Alžbety vo Zvolene, koordinátorom osvetu zdravia a ďalšími inštitúciami, ktoré napomáhajú k riešeniu rôznych sociálnych problémov klientov. Samozrejma je spolupráca so zriaďovateľom Obec Litava.

Počas roka sa nám podarilo osloviť niekoľkých sponzorov, ktorí nám prispeli na našu činnosť sponzorskými darmi. Sponzorské dary: DM drogéria- Veľký Krtíš, tlačiarne Nikara-Krupina, Lind Mobler Slovakia-Krupina s.r.o, Charita svätej Alžbety Zvolen, Harmanecké papierne, Felima s.r.o., kde nám poskytli pre klientov potravinársku pomoc.

5. Komunitná práca

Činnosť Komunitného centra je v súčasnosti zameraná na komunitnú prácu. Prostredníctvom komunitnej práce poskytovaných ambulantnou alebo terénnou formou sú obyvatelia komunity vedení k možnosti prispieť k zmene svojej životnej situácie, ale zároveň aj k zmene riešenia rôznych problémov v rámci komunity. Komunitné centrum je zamerané na prevenciu, intervenciu a motiváciu riešiť sociálny problém a snaží sa o komplexné zlepšenie životných zručností klientov. Aby sme mohli realizovať komunitnú prácu musíme poznať problémy komunity. Za týmto účelom od augusta 2023 prebehlo v obci mapovanie potrieb. Oslovených bolo 360 respondentov z obce. Mapovanie potrieb prebehlo dotazníkovou formou a návratnosť bola 100%. Pracovníčky Komunitného centra osobne navštívili domácnosti našich obyvateľov. Výsledky dotazníka budú vyhodnotené po jednotlivých otázkach a znázornené sú v tabuľkách a grafoch. Dotazníky boli anonymné. Na vyhodnotenie jednotlivých údajov bude použitá webová aplikácia, ktorá nám jednotlivé otázky vyhodnotí v percentách. Uskutočnili sa taktiež 3 fókusové skupiny a 3 diskusie, kde obyvatelia vyjadrili svoje názory na položené otázky.

Pracovníčky Komunitného centra tieto jednotlivé najzávažnejšie problémy budú riešiť taktiež na stretnutí Rady Komunitného centra, ktorá by sa mala skladať z obyvateľov tak ako minority tak aj majority. V rámci diskusie komunitnej rady očakávame návrhy na riešenie týchto problémov a participáciu od prizvaných hostí ako odstrániť alebo minimalizovať jednotlivé problémy, ktoré sú v našej obci.

Pre dobré fungovanie Komunitného centra a komunitnej práce je dôležité si dobre nastaviť akčný plán. Akčné plány vychádzajú z potrieb obyvateľov komunity (mapovanie potrieb je ich dôležitou súčasťou). Hlavným prvkom procesu komunitného plánovania je posilňovanie účasti občanov na rozhodovaní a ich participácia na riešení problémov, je to jeden z kľúčových princípov komunitnej práce. Akčný plán je nástrojom na dosiahnutie spoločného cieľa, pretože

v ňom je pomenovaná potreba, problém komunity, stanovený hlavný cieľ a čiastkové ciele, stanovené sú úlohy, aktivity. Dôležitá je pri tom spoluúčasť partnerov a sponzorov a zabezpečenie ľudských a materiálnych zdrojov. Je potrebné si určiť časové rozpätie v ktorom sa má plán uskutočniť. Na tvorbe a realizácii akčného plánu sa majú podieľať obyvatelia komunity. Doposiaľ sme realizovali tieto akčné plány:

- V akčnom pláne sme riešili komunálny odpad, jeho uskladnenie pred a počas samotného zvozu, likvidáciu nelegálnych skládok. Spoločne sme vytvorili sporiaci systém pre obyvateľov komunity, ktorí nemajú nádobu na komunálny odpad. Takto si v mesačných splátkach našetrili a následne zakúpili nádoby na odpad. Podstatne sa tým zlepšila situácia s uskladňovaním odpadu. Spoločne sa nám podarilo zakúpiť nádoby na komunálny odpad pre 24 rodín a proces stále pokračuje, do sporiaceho programu sa zapojili ďalšie rodiny.
- V akčnom pláne sme sa zamerali na vybudovanie odstavnej plochy pre motorové vozidla na začiatku lokality MRK, aby sa predchádzalo nebezpečenstvu pre obyvateľov, nakoľko lokalita je v svahovitom teréne a príjazdová cesta je úzka. Predídete sa tak novej kolízii aut a chodcov.

Okrem hl. cieľov sme pracovali aj na riešení nedoplatkov za vodu pre jednotlivé rodiny MRK, aby nedošlo k odpojeniu od zdroja vody pre neuhradené mesačné splátky. Podstatnú úlohu zohralo rokovanie a spolupráca so spoločnosťou Veolia, s vedením obce a samotnými obyvateľmi lokality.

6. Komunitné aktivity

Zmyslom komunitnej práce sú aktivity, ktorými chceme podporovať miestnych obyvateľov v tom, aby si všímali problémy, ktoré sa vyskytujú v ich prostredí, aby vedeli, aké prostriedky môžu použiť pri zmene a riešení problémov. Výborným priestorom na stretávanie sa sú rôzne komunitné aktivity. Tento rok sme mali realizovaných 17 komunitných aktivít napr.:

- **Správne separovanie:** Priblíženie osvojenie významu a správnej separácie odpadu, ako a prečo je potrebné odpad separovať.
- **Stretnutia v MRK:** Zlepšenie situácie pri skladovaní a nakladaní komunálneho odpadu pred a počas zvozu, aktivizácia obyvateľov k zapojeniu sa do sporiaceho programu zameraného na zakúpenie nádob na komunálny odpad.

- **Prejednávanie problematiky neplatičov za vodu:** Stretnutie so zástupcami spoločnosti Veolia, zástupcami obecného úradu a obyvateľov MRK za účelom nájdenia riešenia pravidelných mesačných splátok za vodu.
- **Upratovanie MRK (brigády):** Aktivizácia obyvateľov lokality MRK a ich účasť na spoločných brigádach a upratovaní lokality MRK.
- **Spoločná svätá omša v MRK:** Aktivita obyvateľov minoritnej a majoritnej časti obyvateľov obce a ich spoločná účasť na sv. omši v lokalite MRK.
- **Spoločná brigáda – úprava cintorína:** Spoločná brigáda obyvateľov a pracovníkov Komunitného centra na úprave cintorína.
- **Mapovanie potrieb:** získavanie názorov a podnetov obyvateľov komunity potrebných pre nastavenie ďalšej činnosti Komunitného centra. Aký je podľa nich najväčší problém v obci, čo je potrebné riešiť.
- **Stretnutia členov Komunitnej rady:** Stretnutia komunitnej rady a obyvateľov MRK, ich oboznámenie s priebehom a realizáciou komunitnej práce.

Komunitnou prácou chceme v budúcnosti zaangažovať do diania v obci najmä pasívnych občanov, zaktivizovať ich, prebudiť v nich ochotu spolupodieľať sa na riešení problémov komunity, resp. napĺňaní jej potrieb. Účelom komunitnej práce je preto povzbudiť a posilniť schopnosti obyvateľov a spoločnou participáciou prispieť k pozitívnej zmene v komunite.

Správu o činnosti KC vypracovala: Margita Vicianová, Komunitná pracovníčka Komunitného centra LITAVA

6.4. Kultúra

Kultúra v obci je nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov. Je prejavom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Kultúrna aktivita v obci Litava má vidiecky charakter. Na organizácii spoločenského života sa podieľa aj miestna samospráva poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia a spolupodieľaním sa na organizovaní samotných podujatí.

Obec organizuje kultúrne a športové podujatia miestneho pravidelného alebo nepravidelného charakteru. Medzi pravidelné podujatia patria: fašiangový ples, oslavy ku dňu matiek, dňu detí a dňu otcov, oslavy pri životných jubileách občanov, deň úcty k starším, Litavský klobásový festival. K nepravidelným podujatiam patria: dobrovoľnícke hasičské súťaže, futbalové turnaje, turistické výlety, kultúrne podujatia zamerané na ľudové tradície – páračky, pletenie košíkov, tvorivé dielne. Vzhľadom na rozlohu obce a počet obyvateľov je počet organizovaných podujatí dostatočný.

Pre obyvateľov obce je ku kultúrnym, spoločenským a športovým aktivitám a podujatiam k dispozícii kultúrny dom, obecná knižnica, klub dôchodcov, detské ihriská, antukové ihrisko, multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko.

Pre ďalšie kultúrne vyžitie občania využívajú podujatia v priľahlých obciach, v Krupine a okolitých regiónoch, kde sa aj naši občania prezentujú. Ide o podujatia ako Tradičná chuť Hontu, hasičské súťaže, spevácke súťaže seniorov a pod.

6.5. Hospodárstvo

Najvýznamnejšie podnikateľské subjekty v obci sú :

- Družstvo AGRA Litava,
- Slovenská investičná spoločnosť, s.r.o., - prevádzka Ranč u Ňuňa,
- Katarína Uramová – výroba pekárskych a cukrárenských výrobkov,
- Anna Šinčoková FUSA – výroba ponožiek,
- Ľubomír Vician – Stolárstvo,
- Predajňa Coop Jednota Krupina,
- Pohostinstvo Anna Turanová,
- Pohostinstvo Mária Račková R&R.

V obci pôsobí rovnako niekoľko živnostníkov a samostatne hospodáriacich roľníkov.

Súkromné podnikanie sa v obci sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb – podnikateľov zameraných na podnikanie v oblasti obchodu, poľnohospodárstva a remeselníckych služieb.

Na území obce pôsobí aj Poľovnícke združenie Bažant a Urbárska spoločnosť Litava – pozemkové spoločenstvo.

Plnenie funkcií obce na prenesený výkon štátnej správy na úseku stavebného poriadku, pôsobnosť špeciálneho stavebného úradu pre miestne komunikácie a účelové komunikácie, starostlivosti o životné prostredie zabezpečuje Spoločný obecný úrad, ktorý má sídlo Mesto Krupina, Svätotrojičné námestie 4/4, Krupina.

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2023.

Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2023 bol zostavený ako **vyrovnaný**. **Bežný rozpočet** bol zostavený ako **prebytkový** a **kapitálový rozpočet** ako **schodkový**.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2023.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa **14.12.2022 uznesením č. 8/1/2022**.

Rozpočet bol zmenený sedemkrát:

- prvá zmena schválená dňa 02.03.2023 uznesením č. 31/2/2023 rozpočtovým opatrením č. 1/2023,
- druhá zmena schválená dňa 31.03.2023 rozpočtovým opatrením starostky č. 1/2023,
- tretia zmena schválená dňa 25.06.2023 uznesením č. 43/3/2023 rozpočtovým opatrením č. 2/2023,
- štvrtá zmena schválená dňa 30.06.2023 rozpočtovým opatrením starostky č. 2/2023,
- piata zmena schválená dňa 25.08.2023 uznesením č. 55/4/2023 rozpočtovým opatrením č. 3/2023,
- šiesta zmena schválená dňa 30.11.2023 rozpočtovým opatrením starostky č. 3/2023,
- siedma zmena schválená dňa 31.12.2023 rozpočtovým opatrením starostky č. 4/2023.

7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2023

Rozpočet obce k 31.12.2023

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet po poslednej zmene	Skutočnosť plnenia rozpočtu	% plnenia rozpočtu upravený	% plnenia rozpočtu schválený
Príjmy celkom	535 779,00	724 377,38	679 749,86	93,84	126,87
z toho :					
Bežné príjmy	481 529,00	650 657,96	646 047,28	99,29	134,16
Kapitálové príjmy	54 250,00	52 250,00	14 243,16	26,25	26,25
Finančné operácie príjmové	0	19 469,42	19 459,42	100,00	0
Výdavky celkom	535 779,00	724 377,38	641 114,12	88,51	119,66
z toho :					
Bežné výdavky	477 779,00	625 727,38	610 341,32	93,51	127,75
Kapitálové výdavky	58 000,00	71 650,00	30 772,80	42,95	53,06
Finančné operácie výdavkové	0	0	0	0	0
Rozpočet	0	0	38 635,74		

Katégória EK	Názov	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2023	% plnenia	Skutočnosť 2022
Bežné príjmy		650 657,96	646 047,28	99,29	596 805,69
100	Daňové príjmy	347 697,00	343 601,17	98,82	327 697,79
110	Dane z príjmov	313 932,00	311 551,69	99,24	299 632,56
120	Dane z majetku	14 316,00	14 270,73	99,68	14 323,88
130	Dane za tovary a služby	19 449,00	17 778,75	91,41	13 741,35
200	Nedaňové príjmy	21 085,41	20 570,56	97,56	22 650,24
210	Príjmy z podnikania a vlastníctva	4 180,00	3 888,29	93,02	7 616,93
220	Administratívne a iné poplatky	15 913,83	15 811,20	99,36	14 899,55
290	Iné nedaňové príjmy	991,58	871,07	87,85	133,76
300	Granty a transfery	281 875,55	281 875,55	100,00	246 457,66
310	Tuzemské bežné granty, transfery	281 875,55	281 875,55	100,00	246 457,66
Bežné výdavky		652 727,38	610 341,32	93,51	563 652,18
600	Bežné výdavky	652 727,38	610 341,32	93,51	563 652,18
610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné	293 243,24	288 934,84	98,53	290 268,76
620	Poistné a príspevky do poisťovní	109 518,45	107 780,15	98,41	107 298,84
630	Tovary a služby	225 600,38	190 020,87	84,23	144 101,68
640	Bežné transfery	24 365,31	23 605,46	96,88	21 982,90
BEŽNÝ ROZPOČET			35 705,96		33 153,51
Kapitálové príjmy		554 250,00	14 243,16	26,25	318,00
200	Nedaňové príjmy				318,00
230	Kapitálové príjmy				318,00
300	Granty a transfery	54 250,00	14 243,16	26,25	0
320	Tuzemské kapitálové granty a transfery	54 250,00	14 243,16	26,25	0
Kapitálové výdavky		71 650,00	30 772,80	42,95	58 108,26
700	Kapitálové výdavky	71 650,00	30 772,80	42,95	58 108,26
710	Obstaranie kapitálových aktív	71 650,00	30 772,80	42,95	58 108,26
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET			-16 529,64		-57 790,26
PREBYTOK/SCHODOK BEŽNÉHO A KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU			19 176,32		-24 636,75
Príjmové finančné operácie		19 469,42	19 459,42	100,00	63 967,00
Výdavkové finančné operácie		0	0	0	0
ROZDIEL FINANČNÝCH OPERÁCIÍ			19 459,42		63 967,00
PRÍJMY SPOLU		724 377,38	679 749,86	93,84	661 090,69
VÝDAVKY SPOLU		724 377,38	641 114,12	88,51	621 760,44
CELKOVÝ SCHODOK			38 635,74		39 330,25

7.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2023

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2023 v EUR
Bežné príjmy spolu	646 147,28
Bežné výdavky spolu	610 341,32
Bežný rozpočet	35 705,96
Kapitálové príjmy spolu	14 243,16
Kapitálové výdavky spolu	30 772,80
Kapitálový rozpočet	- 16 529,64
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	19 176,32
<i>Vylúčenie z prebytku/úprava schodku</i>	11 829,00
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	7 347,32
Prijmy z finančných operácií	19 459,42
Výdavky z finančných operácií	0,00
Rozdiel finančných operácií	19 459,42
PRÍJMY SPOLU	679 749,86
VÝDAVKY SPOLU	641 114,12
Hospodárenie obce	38 635,74
<i>Vylúčenie z prebytku</i>	11 829,00
Upravené hospodárenie obce	26 806,74

Bilancia bežných príjmov a bežných výdavkov je dosiahnutý **prebytok bežného rozpočtu** vo výške **35 705,96 €**.

Bilancia kapitálových príjmov a kapitálových výdavkov je **schodok kapitálového rozpočtu** vo výške **16 529,64 €**.

Výsledok hospodárenia podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov je **prebytok** vo výške **19 176,32 €**.

Schodok kapitálového rozpočtu vo výške **16 529,64 €** bol krytý prebytkom bežného rozpočtu v sume **4 089,64 €** a prevodom prostriedkov rezervného fondu prostredníctvom príjmových finančných operácií vo výške **12 440,00 €**.

Podľa § 10 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súčasťou rozpočtu sú finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Bilancia **finančných operácií** je **kladný zostatok** z finančných operácií vo výške **19 459,42 €**, bol v priebehu roka použitý na financovanie bežného rozpočtu a kapitálového rozpočtu.

Príjmové finančné operácie tvorili nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **bežné výdavky** v rozpočtovom roku 2022 na prevádzku Základnej školy zapojené do bežného rozpočtu v roku 2023 v sume **3 435,47 €**, nevyčerpané finančné prostriedky štátneho rozpočtu z dotácie na stravu za neodstravované deti a dni, kedy sa nezúčastnili výchovno-vzdelávacieho procesu v roku 2022 vo výške **1 183,00 €** a v roku 2023 boli zapojené do **bežných výdavkov** a v rámci zúčtovania finančných vzťahov vrátené do štátneho rozpočtu, finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu určené na časť výdavkov na Referendum 2023, ktoré boli poskytnuté v decembri 2022 v sume **674,57 €**, ktoré boli zapojené do **bežných výdavkov** a použité na referendum, ktoré sa konalo dňa 21.01.2023 a nevyčerpaný zostatok finančných prostriedkov v sume **191,22 €** bol vrátený do štátneho rozpočtu v rámci vyúčtovania v roku 2023. Ďalej to bol zostatok finančných prostriedkov za stravné (v cene potravín) v školskej jedálni v sume **1 125,96 €** a za réžiu v sume **442,58 €** zapojené do **bežných výdavkov** v roku 2023, zostatok finančných prostriedkov za poplatky v MŠ vo výške **91,44 €** a za poplatky za ŠKD vo výške **66,40 €**, zapojené do **bežných výdavkov** v roku 2023.

Príjmovými finančnými operáciami bol aj **prevod prostriedkov z rezervného fondu** na úhradu kapitálových výdavkov – na rekonštrukciu terasy komunitného centra vo výške **9 150,00 €**, na nákup nákladnej elektrickej trojkoľky vo výške **3 290,00 €**.

Súčet prebytku rozpočtu **19 176,32 €** a zostatku finančných operácií vo výške **16 529,64 €** je zostatok finančných prostriedkov vo výške **38 635,74 €**. Táto suma predstavuje finančnú hotovosť na účtoch obce k 31.12.2023, okrem finančných prostriedkov, ktoré sa z tohto zostatku vylučujú, zostatok rezervného fondu a cudzích prostriedkov.

V zmysle ustanovenia § 16 ods. 6 a 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak možno použiť v rozpočtovom roku v súlade s osobitným predpisom nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté prostriedky v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu EÚ, alebo na základe osobitného predpisu, tieto nevyčerpané prostriedky sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu z tohto prebytku vylučujú.

V roku 2023 ide o nevyčerpané účelovo určené prostriedky vo výške **11 829,00 €**, ktoré možno použiť v nasledujúcom rozpočtovom roku a ktoré sa z tohto **prebytku vylučujú**:

- a) **nevyčerpané prostriedky zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **4 471,81 €** (v uvedenej sume je započítaný aj preddavok normatívnych prostriedkov na energie a prevádzkové výdavky v roku 2024, ktorý bol poskytnutý v roku 2023 v sume **1 531,00 €**), a to na prevádzku Základnej školy v Litave – normatívne prostriedky, ktoré je možné použiť v rozpočtovom roku v súlade s ustanovením § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- b) **nevyčerpané prostriedky zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **483,10 €**, a to nenormatívne finančné prostriedky – príspevok na špecifiká – Podpora digitálnej transformácie vzdelávania pre Základnú školu, ktoré je možné použiť v rozpočtovom roku v súlade s ustanovením § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- c) **nevyčerpané prostriedky zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **500,00 €**, a to nenormatívne finančné prostriedky na rozvojový projekt „Čítame pre radosť“ pre Základnú školu, ktoré je možné použiť v rozpočtovom roku v súlade s ustanovením § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- d) **nevyčerpané prostriedky zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume **1 740,54 €**, a to nenormatívne finančné prostriedky – Príspevok na výchovu a vzdelávanie pre MŠ a RZ pre Materskú školu, ktoré je možné použiť v rozpočtovom roku v súlade s ustanovením § 8 ods. 4 a 5 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- e) **nevyčerpané prostriedky zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** – dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa poskytnuté Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny SR v sume **2 636,90 €**;
- f) **nevyčerpané prostriedky z rozpočtového účtu školského stravovania** podľa ustanovenia §140-141 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)

a o zmene a doplnení niektorých zákonov **na stravné** v sume **1 314,60 €** a na **režijné náklady** v sume **11,45 €**;

- g) **nevyčerpané prostriedky z poplatkov zákonných zástupcov za materskú školu** podľa ustanovenia § 28 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume **333,74 €**;
- h) **nevyčerpané prostriedky z poplatkov zákonných zástupcov za školský klub detí** podľa ustanovenia § 114 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume **336,86 €**.

Upravený výsledok hospodárenia je **prebytok** vo výške **7 347,32 €**.

Zostatok finančných operácií predstavuje **kladný zostatok** vo výške **19 459,42 €**.

O túto sumu sa pre tvorbu rezervného fondu upraví zostatok finančných prostriedkov, ktorý v konečnom zúčtovaní predstavuje sumu **26 806,74 €**.

Použitie prebytku

Obec Litava hospodárila v roku 2023 s **prebytkom rozpočtu** v sume **19 176,32 €** zisteného v súlade s ustanoveniami § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prebytok rozpočtu upravený o nevyčerpané prostriedky na bežné výdavky v sume **11 829,00 €** navrhujeme použiť na:

- **tvorbu rezervného fondu vo výške 100%** **7 347,32 €**.

Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume **19 459,42 €** navrhujeme použiť na:

- **tvorbu rezervného fondu** **19 459,42 €**.

Na základe uvedených skutočností navrhujeme použiť zostatok finančných prostriedkov na **tvorbu rezervného fondu** za rok 2023 vo výške **26 806,74 €**.

7.3. Rozpočet na roky 2024 - 2026

	Skutočnosť k 31.12.2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026
Príjmy celkom	679 749,86	603 753,00	543 681,00	543 681,00
<i>z toho :</i>				
Bežné príjmy	646 047,28	563 753,00	543 681,00	543 681,00
Kapitálové príjmy	14 243,16	40 000,00		
Finančné operácie príjmové	19 459,42			

	Skutočnosť k 31.12.2023	Rozpočet na rok 2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026
Výdavky celkom	641 114,12	603 753,00	543 681,00	543 681,00
<i>z toho :</i>				
Bežné výdavky	610 341,32	556 753,00	536 681,00	536 681,00
<i>z toho:</i>				
<i>01 Výkonné a zákonodarné orgány, finančné a rozpočtové záležitosti, zahraničné vzťahy</i>	<i>160 727,62</i>	<i>169 868,00</i>	<i>169 868,00</i>	<i>169 868,00</i>
<i>03 Verejný poriadok a bezpečnosť</i>	<i>7 348,25</i>	<i>4 310,00</i>	<i>4 310,00</i>	<i>4 310,00</i>
<i>04 Ekonomická oblasť</i>	<i>4 614,75</i>	<i>5 604,00</i>	<i>5 604,00</i>	<i>5 604,00</i>
<i>05 Ochrana životného prostredia</i>	<i>22 179,29</i>	<i>21 220,00</i>	<i>21 220,00</i>	<i>21 220,00</i>
<i>06 Bývanie a občianska vybavenosť</i>	<i>5 600,78</i>	<i>5 160,00</i>	<i>5 160,00</i>	<i>5 160,00</i>
<i>08 Rekreačia, kultúra a náboženstvo</i>	<i>17 660,85</i>	<i>12 200,00</i>	<i>12 200,00</i>	<i>12 200,00</i>
<i>09 Vzdelávanie</i>	<i>307 019,68</i>	<i>278 581,00</i>	<i>258 509,00</i>	<i>258 509,00</i>
<i>10 Sociálne zabezpečenie</i>	<i>85 190,10</i>	<i>59 810,00</i>	<i>59 810,00</i>	<i>59 810,00</i>
Kapitálové výdavky	30 772,80	47 000,00	7 000,00	7 000,00
Finančné operácie výdavkové				

8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva**8.1. Majetok**

Názov	ZS k 1.1.2023 v EUR	KZ k 31.12.2023 v EUR
Majetok spolu	1 137 037,21	1 153 756,07
Neobežný majetok spolu	989 086,57	989 924,30
<i>z toho :</i>		
Dlhodobý nehmotný majetok	945,60	585,60
Dlhodobý hmotný majetok	825 926,97	793 727,70
Dlhodobý finančný majetok	162 214,00	195 611,00
Obežný majetok spolu	144 532,34	160 552,66
<i>z toho :</i>		
Zásoby	492,64	506,93
Zúčtovanie medzi subjektami VS		
Dlhodobé pohľadávky		

Krátkodobé pohľadávky	9 268,12	9 340,10
Finančné účty	134 771,58	150 705,63
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.		
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.		
Časové rozlíšenie	3 418,30	3 279,11

Opis a hodnota dlhodobého majetku vo vlastníctve obce

Majetok, ku ktorému má účtovná jednotka vlastnícke právo	Suma v EUR		
	brutto	korekcia (odpisy)	netto
Softvér	1 425,60	840,00	585,60
Drobný dlhodobý nehmotný majetok	1 320,00	1 320,00	0,00
Pozemky	9 366,91	0,00	9 366,91
Budovy, stavby	2 041 057,85	1 332 181,56	708 876,29
Stroje, prístroje, zariadenia	86 847,61	67 691,21	19 156,40
Dopravné prostriedky	94 701,54	53 580,94	41 120,60
Drobný dlhodobý hmotný majetok	24 117,21	24 117,21	0,00
Ostatný dlhodobý hmotný majetok	9 387,14	9 387,14	0,00

V roku 2023 došlo k prírastku majetku na účte 021 (Stavby) – realizácia **rekonštrukcie terasy komunitného centra** vo výške **9 150,00 €**.

Na účte 022 (Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí) je vykázaný prírastok v sume **14 992,80 €**, ktorý tvorí dodanie **bezdrôtových prístupových bodov** na verejných priestranstvách v obci v rámci projektu „Wifi pre Teba“.

Na účte 023 (Dopravné prostriedky) je vykázaný prírastok vo výške **8 064,00 €**, ktorý tvorí zaradenie **hasičského privesného protipovodňového vozíka**, ktorý bol spolu s hasičským vozidlom Iveco Daily získaný na základe darovacej zmluvy so Slovenskou republikou – Ministerstvom vnútra SR a ktoré bolo obcou (DHZO) využívané od roku 2015 na základe zmluvy o výpožičke vo výške **4 774,00 €** a zaradenie **nákladnej elektrickej trojkolky** v sume **3 290,00 €**, ktorá bola zakúpená na účely údržby v obci.

K úbytku majetku došlo na účte 028 (drobný dlhodobý hmotný majetok) vo výške **663,55 €** a predstavuje úbytok drobného dlhodobého majetku na základe inventarizácie k 31.12.2023 v zmysle schválených návrhov na vyradenie fyzicky a morálne opotrebovaného drobného hmotného majetku.

Na účte 042 (Obstaranie dlhodobého hmotného majetku) je vykázaný prírastok v sume **35 546,80 €** a úbytok v sume **32 206,80 €** a predstavuje obstaranie a zaradenie do užívania majetku na účte 021, 022 a 023 a zároveň obstaranie technickej projektovej dokumentácie na projekty zníženia energetickej náročnosti základnej školy v obci Litava v sume **3 140,00 €**

a rekonštrukciu multifunkčného ihriska v sume 2 000,00 €. Konečný zostatok k 31.12.2023 predstavuje sumu 15 207,50 €, ktorú tvoria výdavky **na technickú projektovú dokumentáciu**.

Na účte 063 (Realizované cenné papiere) je vykázaný prírastok v sume 33 397,00 € v dôsledku **navýšenia menovitej hodnoty akcií** Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. na základe zvýšenia základného imania spoločnosti. Menovitá hodnota 1 akcie stúpla z hodnoty 34 € na hodnotu 41 €.

Opis a hodnota majetku, ku ktorému nemá obec vlastnícke právo

Majetok, ku ktorému nemá účtovná jednotka vlastnícke právo	Suma v EUR
Majetok, ktorý využíva účtovná jednotka na základe zmluvy o výpožičke : majetok na CO a záchranné práce	2 310,30
Majetok, ktorý je financovaný prostredníctvom združených finančných prostriedkov Mikroregiónu Východný Hont, združenie obcí : kompostéry do domácností mestský mobiliár	29 182,40 910,68
Majetok DCOM, ktorý využíva účtovná jednotka: 3 ks notebooky s príslušenstvom, bezdrôtové myšky a klávesnice, monitory 1 ks multifunkčné zariadenie, router, tlačiareň pre tlač štítkov a obálok, čítačka čiarových kódov a QR kódov, zariadenie pre lokálne zálohovanie	

Ostatné informácie/Informácie o údajoch na podsúvahových účtoch

Významné položky	Hodnota	Účet
Prísne zúčtovateľné tlačivá	21,50 €	752
Knihy v obecnej knižnici	4 840,15 €	750
Drobný majetok v podsúvahovej evidencii	123 676,00 €	753
Majetok vo výpožičke	2 310,30 €	751
Majetok z Mikroregiónu Východný Hont, z.o.	30 093,08 €	751
Pohľadávky – vytvorené opravné položky, odpísané pohľadávky	1 589,04 €	755

Prehľad finančných účtov k 31.12.2023

Názov a číslo účtu	ZS k 1.1.2023	KZ k 31.12.2023
Pokladnica	432,53	878,97
VÚB – bežný účet 6229412/0200	32 267,83	27 590,09
VÚB – rezervný fond 1230006229412/0200	78 388,23	97 038,63
VÚB – účet školskej jedálne 1668624053/0200	1 197,00	1 276,20
VÚB – sociálny fond 1131890554/0200	6 036,80	4 421,52
VÚB – dotačný účet ZŠ 1594131255/0200	16 455,81	19 500,69
VÚB – projektový účet 4286399958/0200	9,38	18,02
Peniaze na ceste	-16,00	-18,49
SPOLU	134 771,58	150 705,63

Prehľad dlhodobého finančného majetku – cenné papiere

Názov emitenta	Druh cenného papiera	Mena cenného papiera	Menovitá hodnota	Počet akcií	Účtovná hodnota vykázaná v súvahe účtovnej jednotky k 31.12.2022	Účtovná hodnota vykázaná v súvahe účtovnej jednotky k 31.12.2023
Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.	akcia kmeňová	EUR	41	4771	162 214,00	195 611,00

Významné položky časového rozlíšenia nákladov budúcich období:

Opis jednotlivých významných položiek časového rozlíšenia	Zostatok k 31.12.2023	Zostatok k 31.12.2022
Náklady budúcich období spolu z toho:	3 279,11	3 418,30
- poisťné	1 423,72	1 083,39
- predplatné	547,14	490,67
- licenčné/udržiavacie poplatky IS, ITslužby	1 086,74	1 294,46
- ostatné prevádzkové náklady	221,51	235,80
- stravné lístky	0	549,78

8.2. Zdroje krytia

Názov	ZS k 1.1.2023 v EUR	KZ k 31.12.2023 v EUR
Vlastné imanie a záväzky spolu	1 137 037,21	1 153 756,07
Vlastné imanie	552 154,16	587 127,65
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	3 845,81	
Fondy		
Výsledok hospodárenia	548 308,35	587 127,65
Záväzky	47 132,92	62 726,02
z toho :		
Rezervy	1 000,00	1 000,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	1 857,57	9 832,35
Dlhodobé záväzky	7 357,03	4 647,26
Krátkodobé záväzky	36 918,32	47 246,41
Bankové úvery a výpomoci		
Časové rozlíšenie	537 750,13	503 902,40

8.3. Pohľadávky

Pohľadávky	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2023	Opis
Ostatné pohľadávky (315)	382,95	13,60	pohľadávka z prijatých dobropisov za elektrickú energiu 5,20 €, pohľadávky za stravu v školskej jedálni 8,40 €
Pohľadávky z nedaňových príjmov obce (318)	6 759,44	8 321,86	pohľadávky na poplatkoch za komunálny odpad
Pohľadávky z daňových príjmov obce (319)	253,61	277,14	pohľadávky na daniach z nehnuteľnosti 63,01 € a dani za psa 214,13 €
Pohľadávky voči zamestnancom (335)	52,92	660,66	pohľadávky voči zamestnancom za finančný príspevok na stravovanie - preddavok 1/2024
Iné pohľadávky (378)		120,33	pohľadávky z nesplatenej návratnej sociálnej výpomoci
Spojovací účet pri združení (396)	1 819,20	1 535,55	spojovací účet so Spoločným obecným úradom Krupina
SPOLU	9 268,12	10 929,14	

Pohľadávky	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2023
Pohľadávky do lehoty splatnosti	2 209,77	2 201,41
Pohľadávky po lehote splatnosti	7 058,35	8 599,00

Najvýznamnejšími pohľadávkami sú pohľadávky na **poplatkoch za komunálny odpad**, ktoré sú v sume **8 321,86 €** a sú po lehote splatnosti, z toho pohľadávky za rok 2023 v sume 3 645,24 € a pohľadávky za predchádzajúce roky v sume 4 676,62 € (z toho za rok 2013 v sume 103,00 €, za rok 2014 v sume 130,00 €, za rok 2015 v sume 80,00 €, za rok 2016 v sume 188,00 €, za rok 2017 v sume 139,51 €, za rok 2018 v sume 456,89 €, za rok 2019 v sume 414,00 €, za rok 2020 v sume 591,40 €, za rok 2021 v sume 889,56 €, za rok 2022 v sume 1 689,26 €).

Ďalšími pohľadávkami po lehote splatnosti sú pohľadávky na **dani z nehnuteľnosti** v sume **63,01 €** a pohľadávky na **dani za psa** v sume **214,13 €**, pohľadávka z nesplatenej **návratnej sociálnej výpomoci** na pohrebné v sume **120,33 €** a pohľadávky z poplatkov za **stravu v školskej jedálni** v sume **8,40 €**.

Krátkodobé pohľadávky v lehote splatnosti so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka vrátane v sume **2 201,41 €** tvoria pohľadávky voči **Spoločnému obecnému úradu** v rámci spojovacieho účtu – zúčtovanie preddavkov a vyúčtovanie za rok 2023 v sume **1 535,55 €**, prijaté **dobropisy za elektrickú energiu** v sume **5,20 €** a pohľadávky voči **zamestnancom za**

finančný príspevok na stravovanie na mesiac 01/2024 poskytnutý preddavkovo v zmysle platnej legislatívy v decembri 2023 v sume 660,66 €.

Obec v roku 2023 tvorila a k 31.12.2023 eviduje opravné položky **k pohľadávkam za komunálny odpad** vo výške 1 572,00 € a **k pohľadávkam za daň z nehnuteľností** vo výške 17,04 €. Opravné položky boli vytvorené vo výške 100 % voči poplatníkom z dôvodu osobného bankrotu, nevyožiteľnosti pohľadávok z dôvodu neznámeho miesta pobytu, resp. za zomrelých poplatníkov a daňovníkov.

8.4. Závazky

Závazky	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2023	Opis
Dodávatelia (321)	3 042,58	5 894,43	záväzky voči dodávateľom za poskytnuté služby a tovar splatné v 1/2024
Prijaté preddavky (324)	319,22	139,95	prijaté preddavky na stravu v ŠJ
Zamestnanci (331)	18 923,54	22 469,03	záväzky voči zamestnancom – mzdy za 12/2023 a odmeny poslancom a členom komisií OZ za II. polrok 2023
Zúčtovanie s orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia (336)	12 587,11	15 049,39	Závazky voči poisťovniam – mzdy za 12/2023 a odmeny poslancom a členom komisií OZ za II. polrok 2023
Ostatné priame dane (342)	1 655,84	2 350,04	záväzky voči daňovému úradu – mzdy 12/2023 a odmeny poslancov a členov komisií pri OZ za II. polrok 2023
Iné záväzky (379)	390,03	123,14	záväzky voči odborovej organizácii a zrážky zo – mzdy 12/2023 (v roku 2022 sa záväzky voči poslancom a členom komisií pri OZ za odmeny účtovali na účte 379)
Závazky zo sociálneho fondu (472)	6 136,60	4 647,26	záväzky zo sociálneho fondu
Ostatné dlhodobé záväzky (479)	1 220,43	1 220,43	prijatá finančná garančná zábezpeka na stavebné rekonštrukčné práce MŠ; v roku 2023 účtovaná ako krátkodobý záväzok z dôvodu vratky zábezpeky v roku 2024
SPOLU	44 275,35	51 893,67	

Záväzky	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2023
Záväzky do lehoty splatnosti	44 275,35	51 893,67
Záväzky po lehote splatnosti	0,00	0,00

Všetky záväzky sú v lehote splatnosti. Najvýznamnejšími krátkodobými záväzkami sú záväzky súvisiace s vyplatením *miezd a odmien za mesiac 12/2023*, ktoré sú v celkovej sume **39 991,60 €** a záväzky voči *dodávateľom* za poskytnuté tovary a služby, ktoré sú splatné v mesiaci 01/2024 v celkovej sume **5 894,43 €**.

Dlhodobými záväzkami sú záväzky zo *sociálneho fondu* v celkovej výške **4 647,26 €**. Záväzok voči dodávateľovi stavebných rekonštrukčných prác materskej školy na prijatú finančnú *garančnú zábezpeku* v zmysle uzatvorenej Zmluvy o dielo na obdobie poskytnutej záruky na stavebné práce vo výške **1 220,43 €** bol v roku 2023 účtovaný ako krátkodobý (so splatnosťou do 1 roka) vzhľadom ku skutočnosti, že v roku 2024 končí záručná doba na dielo a zábezpeka bude vrátená.

Časové rozlíšenie výnosov budúcich období

Opis významnej položky časového rozlíšenia	Zostatok k 31.12.2022	Zostatok k 31.12.2023
Výnosy budúcich období spolu z toho:	537 750,13	503 902,40
prijaté kapitálové transfery z minulých rokov znížené o zúčtované odpisy	529 619,47	499 120,34
nepotrebované normatívne prostriedky ZŠ z predchádzajúceho roka, ktoré je možné použiť do 31.03. nasledujúceho rozpočtového roka a časové rozlíšenie výnosov budúcich období na prenesený výkon štátnej správy	3 721,96	543,60
nájomné zmluvy na hrobové miesta	4 408,70	4 238,46

Prijaté kapitálové transfery zaúčtované na účte 384

Kapitálový transfer na:	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023
Bezodplatné nadobudnutie hasičskej techniky z MV SR	48 634,60	4 774,00
„Wifi pre Teba“ – vybudovanie bezdrôtových prístupových bodov na verejných priestranstvách v obci		14 243,16

9. Hospodársky výsledok za 2023 - vývoj nákladov a výnosov

Názov		Skutočnosť k 31.12.2023	Skutočnosť k 31.12.2022
NÁKLADY			
50–Spotrebované nákupy	501 - Spotreba materiálu z toho:	58 166,88 €	37 523,18 €
	- nákup drobného majetku	14 233,24 €	4 453,50 €
	- potraviny v ŠJ	15 953,44 €	11 101,01 €
	- materiál – podujatia	5 617,77 €	3 739,40 €
	- školské potreby	6 474,79 €	5 614,53 €
	- benzín, olej, mazivá	1 974,78 €	2 150,18 €
	- všeobecný materiál (kancelárske, čistiace potreby, učebnice, ...)	8 123,41 €	7 062,09 €
	- materiál–údržba objektov, majetku, aktivačné práce, ...	3 297,00 €	2 944,87 €
	- spotreba bezodplatne nadobudnutého materiálu – školské ovocie, školské mlieko ŠJ	2 492,45 €	
	- bezodplatne nadobudnuté AG samostesty pre ZŠ – RÚŠS BB		457,60 €
	502 - Spotreba energie z toho:	49 341,82 €	19 365,00 €
	- elektrická energia	38 408,12 €	14 623,44 €
	- voda	794,00 €	659,75 €
	- teplo/uhlie, drevo	10 139,70 €	4 081,81 €
	504 – Predaný tovar	155,17 €	31,60 €
51–Služby	511 - Opravy a udržiavanie z toho:	6 426,62 €	15 580,60 €
	- oprava a údržba objektov a zariadení	1 436,76 €	1 693,42 €
	- opravy a údržba osobných automobilov	862,82 €	596,69 €
	- údržba a oprava ciest a chodníkov, vyorávanie snehu	3 634,20 €	12 415,28 €
	- opravy a údržba verejného osvetlenia a miestneho rozhlasu, TKR	492,84 €	875,21 €
	512 - Cestovné	274,05 €	197,18 €
	513 – Náklady na reprezentáciu	430,80 €	548,88 €
518 - Ostatné služby z toho:	47 207,88 €	41 036,99 €	
- telekomunikačné služby	4 138,00 €	3 717,08 €	
- vývoz a zneškodňovanie odpadov	17 982,66 €	16 533,04 €	
- ostatné služby	8 129,23 €	7 238,25 €	
- IKT služby	2 468,26 €	3 448,98 €	
- špeciálne služby (ČOV, VO, PO, OOÚ, audity, právne, metrológia, revízie)	3 343,83 €	4 590,15 €	
- služby VO, projekty	5 095,00 €		
- služby ČOV	2 989,08 €	1 846,60 €	
- reprezentačné	373,92 €	1 335,09 €	
- všeobecné služby - podujatia	2 687,90 €	2 327,80 €	
52–Osobné náklady	521 - Mzdové náklady	300 031,32 €	292 975,93 €
	524 – Záonné sociálne poistenie	105 200,84 €	103 540,63 €
	525 – Ostatné sociálne poistenie	4 972,09 €	3 778,56 €
	527 – Záonné sociálne náklady	17 493,78 €	17 817,74 €
53–Dane a poplatky	538 – Ostatné dane a poplatky	120,70 €	278,74 €
54–Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	541 – ZC predaného DHM a DHM		3,18 €
	548 - Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť z toho:	23 837,17 €	19 324,74 €
	- sociálne dávky pre obec ako osobitného	16 677,60 €	13 332,78 €

	<p>príjemcu</p> <ul style="list-style-type: none"> - členské príspevky obce - ostatné náklady na prevádzkovú činnosť - odmeny poslancom a členom komisii pri OZ - odmeny členom a zapisovateľom volebných komisii - náklady na poisťné (v roku 2022 účtované na účte 568) 	<p>2 067,60 €</p> <p>336,05 €</p> <p>2 632,00 €</p> <p>1 174,27 €</p> <p>4 756,00 €</p>	<p>1 945,69 €</p> <p>2 632,00 €</p> <p>1 174,27 €</p>
55–Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	551 - Odpisy DNM a DHM z toho: <ul style="list-style-type: none"> - odpisy z vlastných zdrojov - odpisy z cudzích zdrojov 	68 106,07 € 18 589,78 € 49 516,29 €	56 136,08 € 18 089,39 € 38 046,69 €
	553 – Tvorba ostatných rezerv z prevádzkovej činnosti	1 000,00 €	1 000,00 €
	558 – Tvorba ostatných opravných položiek z prevádzkovej činnosti <ul style="list-style-type: none"> - tvorba opravných položiek k pohľadávkam 	1 589,04 € 1 589,04 €	
56–Finančné náklady	568 - Ostatné finančné náklady z toho: <ul style="list-style-type: none"> - poplatky banke a ostatné finančné náklady - poisťné 	1 892,14 € 1 892,14 €	4 948,70 € 1 602,29 € 3 346,41 €
58–Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	585 - Náklady na transfery z rozpočtu obce, VÚC ostatným subjektov verejnej správy z toho: <ul style="list-style-type: none"> - bežný transfer pre Spoločný obecný úrad - bežný transfer CVC - bežný transfer pre ZŠ Bzovik a DPO SR 	3 575,65 € 3 296,15 € 279,50 €	3 483,90 € 3 090,41 € 267,69 € 125,80 €
Náklady spolu		689 822,02 €	617 571,63 €
VÝNOSY			
60–Tržby za vlastné výkony a tovar	602 - Tržby z predaja služieb z toho: <ul style="list-style-type: none"> - strava (+ réžia) - ostatné služby – kopírovanie, vyhlasovanie rozhlasom, poplatky za prenájom kultúrneho domu, ihriska, požičanie riadu, ďalšie služby 	13 557,89 € 12 748,20 € 809,69 €	12 980,08 € 12 000,66 € 979,42 €
	604 – Tržby z predaja tovaru <ul style="list-style-type: none"> - predaj nádob na odpady 	160,00 €	32,00 €
63–Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	632 - Daňové výnosy samosprávy z toho: <ul style="list-style-type: none"> - podielové dane - daň z nehnuteľností - daň za psa - daň z ubytovania - daň zo zaujatia verejného priestranstva 	327 269,45 € 311 551,69 € 14 294,76 € 1 232,00 € 47,00 € 144,00 €	315 341,07 € 299 632,56 € 14 275,66 € 1 238,19 € 90,00 € 108,00 €
	633 - Výnosy z poplatkov z toho: <ul style="list-style-type: none"> - správne poplatky - KO a DSO - poplatky za MŠ a ŠKD 	20 407,59 € 621,00 € 17 917,67 € 1 788,92 €	15 411,84 € 908,00 € 13 268,59 € 1 235,25 €
64–Ostatné výnosy	641 – Tržby z predaja DNM a DHM		318,00 €
	648 - Ostatné výnosy z toho: <ul style="list-style-type: none"> - prenájom priestorov, pozemkov, kultúrneho domu - ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti - nájomné zmluvy na hrobové miesta – bežný rok 202x 	3 884,89 € 3 298,05 € 80,60 € 506,24 €	2 677,64 € 2 300,34 € 0,56 € 376,30 €

65–Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	653 – Zúčtovanie ostatných rezerv z prevádzkovej činnosti - rezerva na overenie účtovnej závierky audítorom	1 000,00 €	1 000,00 €
66 – Finančné výnosy	668 – Ostatné finančné výnosy - finančné výnosy z navýšenia hodnoty akcií v Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s.	33 397,00 € 33 397,00 €	
69–Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	693 - Výnosy samosprávy z bežných transferov zo ŠR z toho:	270 109,95 €	233 638,56 €
	- bežný transfer na normatívne prostriedky ZŠ	129 218,45 €	109 067,72 €
	- bežný transfer na nenormatívne prostriedky	20 788,46 €	25 434,15 €
	- bežný transfer na prenesený výkon štátnej správy – obec	2 826,85 €	2 724,44 €
	- bežný transfer na stravu a školské pomôcky – HN	9 040,40 €	3 782,30 €
	- bežný transfer na sociálne dávky – osobitný príjemca	16 677,60 €	13 332,78 €
	- bežný transfer z ÚPSVaR – MOS/aktivačné práce	339,33 €	6 270,13 €
	- bežný transfer na úhradu nákladov Komunitného centra	44 926,94 €	52 592,81 €
	- bežný transfer na úhradu mzdových nákladov – Asistent učiteľa	17 391,39 €	14 647,88 €
	- bežný transfer – pomoc sociálnym službám		1 440,00 €
	- bežný transfer – voľby, referendum	1 794,60 €	1 628,67 €
	- bežný transfer – bezodplatne nadobudnuté AG samotesty pre ZŠ		457,60 €
	- bezodplatne nadobudnutý drobný majetok zo št.rozpočtu	129,00 €	
- bežný transfer – dotácia BBSK na Litavský klobásový festival	1 000,00 €	1 500,00 €	
- bežný transfer – príspevok Environmentálneho fondu za vytriedený odpad	1 256,30 €	760,08 €	
- bežný transfer – refundácia výdavkov na elektrinu – Energošky MH SR	10 115,21 €		
- bežný transfer – MF SR – zmiernenie dopadov inflácie 1+2	14 605,42 €		
	694 - Výnosy samosprávy z kapitálových transferov zo ŠR z toho:	49 516,29 €	38 046,69 €
	- zúčtovanie kapitálového transferu zo ŠR		
	697 - Výnosy samosprávy z bežných transferov od ostatných subjektov mimo verejnej správy z toho:	5 492,45 €	8 000,00 €
	- bežný transfer pre DHZO	3 000,00 €	3 000,00 €
	- bežný transfer z Lesov SR na opravu miestnej komunikácie		5 000,00 €
	- bezodplatné nadobudnutie – školské ovocie + školské mlieko ŠJ	2 492,45 €	
Výnosy spolu		724 795,51 €	627 445,88 €

Hospodársky výsledok pred zdanením		34 973,49 €	9 874,25 €
	591 – Splatná daň z príjmov	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia po zdanení		34 973,49 €	9 874,25 €

Kladný hospodársky výsledok v sume **34 973,49 €** bol zúčtovaný v prospech účtu 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Náklady za rok 2023 v porovnaní s rokom 2022 predstavujú **nárast o 11,70 %**, vo finančnom vyjadrení **o 72 250,39 €**. Nárast nákladov bol spôsobený predovšetkým zvýšenými nákladmi na energie vyššími v roku 2023 o 29 976,82 €. Osobné náklady v dôsledku zvýšených miezd v zmysle legislatívy v porovnaní s rokom 2022 boli vyššie o 9 585,17 €. Náklady na odpisy dlhodobého majetku boli vyššie o 13 559,03 € v dôsledku odpisovania novo zaradeného majetku obce. V roku 2023 bol nárast nákladov na nákup drobného majetku o 9 779,74 € v dôsledku zakúpenia výpočtovej techniky a interiérového vybavenia základnej školy, školskej jedálne a vybavenia pre DHZO. Náklady na nákup potravín v školskej jedálni boli vyššie o 4 852,43 € v dôsledku vyšších cien potravín a vyššieho počtu stravníkov z dôvodu poskytovania dotácie na výchovu k stravovacím návykom pre všetky deti v základnej škole a všetkých detí, ktoré si plnia povinné predškolské vzdelávanie v materskej škole počas celého roka 2023. Ostatné náklady boli v porovnaní s rokom 2022 na porovnateľnej, resp. nižšej úrovni napriek nárastu cien tovarov, služieb a prác.

Pri všetkých nákladoch je potrebné poznamenať, že inflácia a nárast cien energií sa v roku 2023 prejavil vo všetkých dodávateľských cenách tovarov, materiálu, služieb a prác.

Náklady na **spotrebu materiálu** sa zvýšili v porovnaní s rokom 2022 o **20 643,70 €**, z toho najväčší podiel na náraste má nákup drobného majetku pre jednotlivé strediská o 9 779,74 € (z toho najväčšiu sumu 6 851,20 € tvorí nákup výpočtovej a IKT techniky a interiérového vybavenia základnej školy, interiérové vybavenie v školskej jedálni v sume 1 422,00 € a vybavenie pre DHZO v sume 2 944,28 €). Nákup potravín v školskej jedálni bol vyšší o 4 852,43 € v dôsledku zvýšených cien potravín a vyššieho počtu stravníkov, hlavne z dôvodu, že počas celého roka 2023 bola poskytovaná UPSVaR dotácia na výchovu k stravovacím návykom pre všetky deti základnej školy a všetky deti v materskej škole s povinným predprimárnym vzdelávaním na rozdiel od roka 2022, kedy sa takto začala dotácia

poskytovať až od 09/2022. V roku 2023 sa účtovalo aj o spotrebe bezodplatne nadobudnutého materiálu – potravín v rámci školského ovocia a školského mlieka v školskej jedálni v sume 2 492,45 €, o ktorom sa v roku 2022 neúčtovalo. Ďalej boli vyššie náklady na materiál na spoločenské podujatia o 1 878,37 € v dôsledku väčšieho počtu spoločenských podujatí a vyšších cien. Zvýšené náklady v roku 2023 boli aj na všeobecný materiál (kancelárske potreby, čistiace a hygienické potreby, učebnice) o 1 061,32 € a náklady na školské potreby o 860,26 €. Materiál na údržbu vo vlastnej réžii a aktivačné práce bol o 352,13 € vyšší v porovnaní s rokom 2022. Naopak v roku 2023 boli nižšie náklady na pohonné hmoty o 175,40 €.

Náklady na **spotrebu energií** – elektrina, voda, palivá boli v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 vyššie o 29 976,82 € (154,80 %). Náklady na spotrebu elektrickej energie boli vyššie o 23 784,68 € (v roku 2022 boli vo výške 14 623,44 €) z dôvodu markantného navýšenia cien elektrickej energie. Náklady na tuhé palivá boli v roku 2023 vyššie o 6 057,89 € z dôvodu obstarania množstva palív a vyšších cien, náklady na spotrebu vody boli vyššie o 134,25 €, rovnako z dôvodu vyššej ceny vodného.

Ceny za elektrickú energiu boli zazmluvnené na 4 roky do 31.12.2022, teda nárast cien elektriny sa prejavil až v roku 2023. Kým v roku 2022 sa uhradili preddavky na elektrickú energiu v sume 14 434,00 €, v roku 2023 boli uhradené preddavky v sume 34 429,00 €. Navyše, pri porovnateľnej spotrebe, bol vyúčtovaný nedoplatok v sume 3 971,66 €, ktorý bol uhradený v roku 2024. V rámci energodotácií poskytovaných Ministerstvom hospodárstva SR, boli obci za mesiace 01-09/2023 na základe žiadostí na jednotlivé odberné miesta podľa priebežnej spotreby poskytnuté tieto dotácie v celkovej výške 10 115,21 €. V roku 2024 obec požiadala o energodotácie za mesiace 10-12/2023, ktoré boli schválené v celkovej sume 3 878,49 €. V roku 2024 sa ceny za elektrickú energiu upravili a obec zaplatí preddavky vo výške 21 848,00 €.

Náklady na **opravy a udržiavanie** sa znížili v porovnaní s rokom 2022 o 9 153,98 €. Na tomto znížení majú najväčší podiel opravy miestnych komunikácií o 8 781,08 €. Náklady na opravu a údržbu objektov a zariadení boli nižšie o 256,66 €, náklady o opravy a údržbu verejného osvetlenia, rozhlasu a TKR boli nižšie o 382,37 €. Naopak, náklady na opravu a údržbu automobilov boli vyššie o 266,13 €.

Náklady na **služby** sa zvýšili v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 o 6 170,89 €, t.j. o 15,04 %. Najväčší podiel na tomto zvýšení majú platby za služby verejného obstarávania a spracovania žiadostí o čerpanie nenávratných finančných prostriedkov, a to v sume 5 095,00 €. Za vývoz a zneškodňovanie komunálnych odpadov boli náklady vyššie o 1 449,62 € a za

služby súvisiace s ČOV o 1 142,48 €, hlavne z dôvodu pravidelného metrologického overenia meradiel. Náklady na telekomunikačné služby boli vyššie o 420,92 €, náklady na služby súvisiace so spoločenskými podujatiami boli vyššie o 360,10 € a náklady na ostatné všeobecné služby boli vyššie o 890,98 €. Naopak, náklady na IKT služby boli nižšie o 980,72 € a náklady na reprezentačné o 961,17 €. Náklady za špeciálne služby – revízie, overenia, certifikácie, energetické audity, overenia, posudky, právne služby a pod., boli v porovnaní s rokom 2022 nižšie o 1 246,32 €.

Osobné náklady, teda mzdové a sociálne náklady boli v roku 2023 vyššie o **9 858,17 €**, t.j. o **2,29 %**, hlavne v dôsledku vyšších mzdových nákladov v zmysle legislatívy.

Náklady na odpisy dlhodobého majetku boli v porovnaní s rokom 2022 vyššie o **13 559,03 € (23,73 %)** z dôvodu odpisovania novozaradeného dlhodobého majetku obce. V roku 2023 obec tvorila **opravné položky** ku pohľadávkam vo výške **1 589,04 €**, čo v roku 2022 obec takéto náklady nevykazovala.

K ďalším nákladom vyšším v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 patria **sociálne dávky** vyplácané obcou ako osobitným príjemcom vo výške o **3 344,82 €** a náklady na **poistné** boli vyššie o **1 409,59 €**, hlavne z dôvodu uzatvorenia a úhrady poistných zmlúv na poistenie zodpovednosti za škodu a havarijné poistenie za hasičskú techniku (Iveco Daily + protipovodňový vozík). Je však potrebné poznamenať, že aj ceny poistného sa zvýšili v porovnaní s rokom 2022. Ostatné náklady boli na porovnateľnej úrovni.

Najväčší podiel na nákladoch tvorili: mzdové náklady (300 031,32 €), zákonné sociálne a zdravotné poistenie a sociálne náklady (127 666,71 €), odpisy dlhodobého majetku (68 106,07 €), náklady na energie (49 341,82 €), služby za vývoz a zneškodňovanie odpadov (17 982,66 €), náklady na sociálne dávky pre obec ako osobitného príjemcu (16 677,60 €), náklady na nákup potravín v školskej jedálni (15 953,44 €), náklady na nákup drobného majetku (14 233,24 €).

Výnosy v roku 2023 sú v porovnaní s rokom 2022 na vyššej úrovni, predstavujú **nárast o 15,52 %**, vo finančnom vyjadrení o **97 349,63 €**. Najvýraznejší vplyv na náraste výnosov má nárast výnosov z bežných transferov zo štátneho rozpočtu o 36 471,39 €, finančných výnosov dosiahnutých z navýšenia menovitej hodnoty akcií v Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. o 33 397,00 €, daňových výnosov samosprávy – vyššieho výnosu z podielových daní o 11 919,13 € a vyšších výnosov z kapitálových transferov o 11 469,60 €.

Tržby za služby a tovary sa zvýšili len o **705,81 € (5,42 %)** v porovnaní s rokom 2022. Tržby za poplatky za stravu v školskej jedálni boli vyššie o **557,81 €**, ostatné služby boli vyššie o **747,54 €**, tržby za predaj nádob na odpady boli vyššie o **128,00 €**.

Daňové výnosy samosprávy a výnosy z poplatkov sa zvýšili o **16 924,13 € (5,12 %)**. Najväčší podiel na zvýšení majú vyššie podielové dane o **11 928,38 €**. Výnosy z miestnych daní sú na porovnateľnej úrovni ako v roku 2022. Výnosy z poplatku za komunálny odpad boli v roku 2023 vyššie o **4 649,08 €** z dôvodu zvýšenia miestneho poplatku za komunálny odpad na poplatníka, výnosy z poplatkov za MŠ a ŠKD boli vyššie o **553,67 €**.

Finančné výnosy – ostatné výnosy boli vyššie o **33 397,00 €** z dôvodu navýšenia základného imania Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. zvýšením menovitej hodnoty akcií, ktoré má obec v uvedenej spoločnosti v roku 2023.

Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach sa zvýšili v porovnaní s rokom 2022 o **45 433,44 € (16,24 %)**. Z toho výnosy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu boli vyššie o **36 471,39 €** a z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu o **11 469,60 €**. V rámci výnosov z bežných transferov na tomto zvýšení majú najväčší podiel transfery na normatívne finančné prostriedky pre základnú školu vyššie o **20 150,73 €**, bežné transfery z MF SR na zmiernenie dopadov inflácie v sume **14 605,42 €**, bežné transfery na refundáciu výdavkov na elektrinu z HM SR (energošky) v sume **10 115,21 €** a transfer z UPSVaR na dotáciu na stravu a školské pomôcky vyššie o **5 258,10 €**.

Výnosy z bežných transferov na sociálne dávky boli v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 vyššie o **3 344,82 €**. Transfer na úhradu mzdových nákladov asistenta učiteľa v ZŠ v rámci národného projektu Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II a NP PoP3 bol vyšší o **2 743,51 €**. Naopak, výnosy z bežných transferov na úhradu nákladov komunitného centra boli v porovnaní s rokom 2022 nižšie o **7 665,87 €** z dôvodu nižšieho počtu zamestnancov počas roka 2023, transfery na nenormatívne finančné prostriedky pre školské zariadenia boli nižšie o **4 645,69 €** a bežné transfery z UPSVaR na aktivačné práce boli nižšie o **5 930,80 €** z dôvodu, že v priebehu roka 2023 neprebíhali projekty zamestnávania UoZ prostredníctvom malých obecných služieb.

Výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu boli v roku 2023 vyššie o **11 469,60 €** z dôvodu zúčtovania odpisov dlhodobého majetku.

Ostatné výnosy boli v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 na porovnateľnej úrovni.

Najväčší podiel na výnosoch tvorili: podielové dane (**311 551,69 €**), výnosy z bežných transferov zo ŠR, subjektov verejnej správy (**270 109,95 €**), výnosy z kapitálových transferov

zo ŠR, subjektov verejnej správy (49 516,29 €), finančné výnosy z navýšenia menovitej hodnoty akcií v Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. (33 397,00 €), poplatky za komunálny odpad (17 917,67 €), daň z nehnuteľností (14 294,76 €), a výnosy z poplatkov za stravu v školskej jedálni (12 748,20 €).

9.1. Hospodárenie fondov

Rezervný fond

Fond rezervný	Suma v EUR
ZS k 1.1.2023	78 388,23
Prírastky - z prebytku rozpočtu za uplynulý rozpočtový rok 2022	31 090,40
- ostatné prírastky (prevod poplatku z BÚ)	1,06
Úbytky - čerpanie rezervného fondu	12 440,00
- ostatné úbytky (bankové poplatky)	1,06
KZ k 31.12.2023	97 038,63

Sociálny fond (účet 472)

Sociálny fond	Suma v EUR
ZS k 1.1.2023	6 136,60
Prírastky - povinný príděl – 1,5 %	3 506,06
Úbytky - stravovanie	3 404,00
regenerácia pracovnej sily	1 591,40
KZ k 31.12.2021	4 647,26

10. Ostatné dôležité informácie

10.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2023 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ dotácie	Suma v Eur	Účel
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	130 255,00	Normatívne prostriedky na úhradu nákladov ZŠ
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	2 400,00	Nenormatívne prostriedky – sociálne znevýhodnení žiaci ZŠ
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	1 056,00	Nenormatívne prostriedky – vzdelávacie poukazy ZŠ
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	1 079,00	Nenormatívne prostriedky – edukačné publikácie ZŠ zo štátneho rozpočtu
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	235,00	Nenormatívne prostriedky – profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov ZŠ z Plánu obnovy a odolnosti
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	7 496,00	Nenormatívne prostriedky – príspevok na výchovu a vzdelávanie detí MŠ
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	940,00	Nenormatívne prostriedky – príspevok na špecifická – digitálna transformácia vzdelávania v ZŠ

Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	2 500,00	Nenormatívne prostriedky – príspevok na školu v prírode ZŠ
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	10 063,00	Nenormatívne prostriedky – asistent učiteľa pre zdravotne znevýhodnených ZŠ
Ministerstvo školstva SR – RÚŠSBB	500,00	Nenormatívne prostriedky – rozvojový projekt Čítame pre radosť - ZŠ
UPSVaR Zvolen	11 278,90	Príspevok na stravovanie detí MŠ a ZŠ
UPSVaR Zvolen	398,40	Príspevok na školské pomôcky detí v HN a ŽM v ZŠ, MŠ
UPSVaR Zvolen	11 470,00	Prídavky na deti – osobitný príjemca obec
UPSVaR Zvolen	5 207,60	Rodičovský príspevok – osobitný príjemca obec
Ministerstvo vnútra SR	250,14	REGOB – prenesený výkon štátnej správy
Ministerstvo vnútra SR	2 558,71	Matrika – prenesený výkon štátnej správy
Ministerstvo vnútra SR	18,00	Register adries – prenesený výkon štátnej správy
Ministerstvo vnútra SR	1 195,21	Dotácia na voľby do NR SR 2023
Ministerstvo vnútra SR	340,00	Dotácia na Referendum 2023
Ministerstvo financií SR	6 918,36	Dotácia na zníženie dopadov inflácie – bežné výdavky
Ministerstvo financií SR	7 687,06	Dotácia na zníženie dopadov inflácie 2 – bežné výdavky
Ministerstvo hospodárstva SR	10 115,21	Refundácia výdavkov na elektrinu – Energošky (na základe oprávnených žiadostí za jednotlivé odberné miesta)
Implementačná agentúra MPSVaR SR - Európsky sociálny fond	35 740,16	Komunitné centrum – projekt „Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni“ - refundácia miezd a oprávnených výdavkov
Implementačná agentúra MPSVaR SR - Európsky sociálny fond+	9 186,78	Komunitné centrum – projekt „Spolu pre komunitu“ – refundácia miezd a oprávnených výdavkov
UPSVaR Zvolen	339,33	Aktivačné práce prostredníctvom menších obecných služieb pre obec / PUPN – refundácia oprávnených výdavkov
NIVAM – Európsky sociálny fond	12 573,39	Projekt Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II – NP PoPII – Asistent učiteľa ZŠ – refundácia mzdy
NIVAM – Európsky sociálny fond+	4 818,00	Projekt Podpora pomáhajúcich profesií – NP PoP3 – Pedagogický asistent ZŠ – refundácia mzdy
Banskobystrický samosprávny kraj	1 000,00	Dotácia na Litavský klobásový festival
Dobrovoľná požiarna ochrana SR	3 000,00	Dotácia pre DHZO Litava
Environmentálny fond	1 256,30	Ročný príspevok obci za úroveň vytriedenia odpadov za rok 2022
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	14 243,16	Projekt „Wifi pre Teba“ – vybudovanie externých prístupových bodov na verejných priestranstvách v obci – kapitálový transfer
SPOLU	296 118,71	

10.2. Poskytnuté dotácie

Obec v roku 2023 poskytla nasledovné dotácie v súlade so VZN č. 1/2008 zo dňa 22.2.2008 o dotáciách, právnickým osobám, fyzickým osobám - podnikateľom na podporu všeobecne prospešných služieb, na všeobecne prospešný alebo verejnoprospešný účel.

Prijímateľ dotácie	Suma v Eur	Účel
Mesto Krupina - CVČ	279,50	Dotácia na záujmové vzdelávanie detí v CVČ

10.3. Významné investičné akcie v roku 2023

Žiadosti o nenávratné finančné príspevky a projekty, investičné výdavky:

1. „WiFi pre Teba“

- Sprostredkovateľský orgán OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (MIRRI) – Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu; Operačný program 311000 – Operačný program Integrovaná infraštruktúra; 311070 – 7 Informačná spoločnosť; 311070011 – 7.1 Zvýšenie pokrytia širokopásmovým internetom/NGN
- Vybudovanie 10 WiFi prístupových bodov na území obce na miestach komunitného života, ktoré poskytne bezplatné pripojenie všetkým občanom a návštevníkom obce k širokopásmovému internetu o minimálnej rýchlosti 30Mbit/s, ktorá bude garantovaná počas celej doby projektu a jeho udržateľnosti.
- Žiadosť o NFP bola podaná v 02/2020 na základe uznesenia obecného zastupiteľstva zo dňa 17.01.2020 č. 61/5/2020. Žiadosť bola schválená a následne uzatvorená Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. Z311071AJA2 s Ministerstvom dopravy a výstavby SR, v zastúpení Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu zo dňa 03.06.2020 na realizáciu projektu, kde sa počítalo so začiatkom realizácie hlavných aktivít projektu od 05/2020 do ukončenia hlavných aktivít projektu 04/2021.
- Na základe uzatvorenej zmluvy bolo realizované verejné obstarávanie na tento projekt, úspešným uchádzačom sa stala spoločnosť NITRANET, s.r.o., Nitra, s ktorým bola následne uzatvorená Zmluva o dodaní tovarov „Dodanie bezdrôtových prístupových bodov na verejných priestranstvách v rámci obce Litava“ dňa 18.05.2020 na dohodnutú cenu 15 000,00 €.
- V zmysle platných predpisov bolo Ministerstvo dopravy a výstavby SR požiadané o finančnú kontrolu verejného obstarávania. Kontrola VO bola ukončená až 28.04.2021, kedy bolo zaslané stanovisko z vykonanej kontroly VO.
- Predbežný predpoklad začiatku aj ukončenia realizácie projektu bol v prvej polovici roka 2021, k čomu bol podpísaný aj Dodatok k Zmluve o dodaní tovarov, kde bol

určený dátum ukončenia realizácie 05/2021, napriek tomu nedošlo k realizácii projektu zo strany dodávateľa ani do konca roku 2021.

- V roku 2022 bolo vyhlásené nové verejné obstarávanie, kde sa úspešným uchádzačom stala znovu spoločnosť NITRANET, s.r.o., Nitra, s ktorou bola uzatvorená nová Zmluva o dodaní tovarov „Dodanie bezdrôtových prístupových bodov na verejných priestranstvách v rámci obce Litava“ dňa 15.07.2022 na dohodnutú cenu **14 992,80 €** s termínom plnenia najneskôr do 12 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti Zmluvy, čo bolo 22.07.2022. Do dnešného dňa nedošlo k realizácii projektu zo strany dodávateľa.
- K dodaniu a inštalácii došlo 25.09.2023 a následne na základe žiadosti o platbu bol obci poskytnutý kapitálový transfer vo výške **12 243,16 €**, vlastné zdroje na spolufinancovanie predstavovali sumu **749,64 €**.

2. „Rekonštrukcia miestnych komunikácií a vytvorenie spevnených plôch v obci Litava“

- Operačný program 309000 – Program rozvoja vidieka 2014 – 2020; 309007 – 07. Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach ; 309072001 – 7.2. Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie.
- Rekonštrukcia miestnej komunikácie, oprava jednej spevnenej plochy a výstavba novej spevnenej plochy na frekventovaných miestach obce okolo kostola, pri dome smútku a za kostolom.
- Žiadosť o NFP bola vytvorená v 10/2019 a podaná v 03/2020, resp. doplnená odoslaná v 06/2020 v rámci Miestnej akčnej skupiny Hontiansko-Novohradské partnerstvo v celkovej výške **40 030,78 €** (100% NFP).
- V 11/2021 bolo doručené rozhodnutie o schválení NFP. K podpisu zmluvy o poskytnutí NFP so sprostredkovateľským orgánom (Pôdohospodárska platobná agentúra), došlo 28.4.2022, účinnosť nadobudla dňa 02.06.2022.
- Verejné obstarávanie na projekt bolo vyhlásené v roku 2019 a úspešným uchádzačom sa stala spoločnosť VIAKORP, s.r.o., Zvolen, s ktorým bola dňa 11.10.2019 podpísaná Zmluva o dielo na sumu **40 030,78 €**.
- Napriek enormnému nárastu cien stavebných materiálov a prác od roku 2019, zhotoviteľ diela dodržal zazmluvnenú cenu diela ešte z roku 2019. Kolaudačné

rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 10.11.2022. Keďže bolo potrebné ku podaniu záverečnej žiadosti o platbu na sprostredkovateľský orgán preklasifikovať parcelu, na ktorej je stavba vybudovaná, katastrálny úrad to spracoval až 30.12.2022, žiadosť o platbu bola podaná až v januári 2023.

- Cena diela bola uhradená z prostriedkov rezervného fondu na základe *uznesenia* obecného zastupiteľstva zo dňa 14.12.2022 č. 11/1/2022 s tým, že tieto prostriedky budú na základe kontroly na mieste a schválení záverečnej žiadosti o platbu sprostredkovateľským orgánom (PPA) obci refundované.
- Do 31.12.2023 nedošlo zo strany Pôdohospodárskej platobnej agentúry k posudzovaniu žiadosti a kontroly na mieste, čo je podmienkou úhrady žiadosti o platbu, a teda neboli kapitálové výdavky refundované. V 04/2024 bolo začaté posudzovanie žiadosti, avšak termín kontroly a schválenia žiadosti o platbu a následnej refundácie finančných prostriedkov zatiaľ nie je známy.

3. „Infraštruktúra pre pohybové a voľnočasové aktivity v obci Litava“

- Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 26.05.2023 schválilo uznesením č. 48/3/2023 zapojenie sa do výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie dotácie na projekt zameraný na podporu regionálneho rozvoja – Podpora rozvoja telesnej kultúry, športu a turistiky vyhlásenej MIRRI SR s kódom výzvy 2/2023SRR zameraného na rekonštrukciu multifunkčného ihriska.
- Bola spracovaná technická projektová dokumentácia a v 06/2023 bola podaná žiadosť o poskytnutie dotácie. Celkový rozpočet projektu bol na sumu 161 204,28 €, z toho požadovaná výška dotácie v sume 153 143,61 € a spolufinancovanie z vlastných zdrojov v sume 8 060,67 €.
- Žiadosť o poskytnutie dotácie nebola schválená, projektová dokumentácia je však spracovaná a bude môcť byť upravená na podmienky novej vhodnej výzvy, do ktorej sa bude možné zapojiť, nakoľko multifunkčné ihrisko je v zlom technickom stave.

4. Rekonštrukcia terasy Komunitného centra

- Vzhľadom k havarijnému stavu terasy Komunitného centra, ktorá spôsobovala opakované poškodzovanie múrov a nosných stĺpov budovy a opadávaním ohrozovala deti a návštevníkov komunitného centra, bolo potrebné riešiť

nápravu. Rekonštrukciu realizovala spoločnosť TIMO SK, s.r.o., Cerovo, na základe predloženej cenovej ponuky.

- Cena rekonštrukcie vo výške **9 150,00 €** bola hrazená z **prostriedkov rezervného fondu** na základe **uznesenia OZ č. 54/4/2023** zo dňa 25.08.2023.

5. Nákup nákladnej elektrickej trojkolky

- Na základe predloženej cenovej ponuky a poskytnutia nákladnej elektrickej trojkolky na otestovanie používania a využitia pre potreby údržby v obci, hlavne pri kosení a úpravy verejných priestranstiev, Obecné zastupiteľstvo schválilo dňa 26.05.2023 uznesenie č. 42/3/2023, ktorým schválilo nákup trojkolky a zároveň financovanie nákupu z prostriedkov rezervného fondu.
- Dodávateľom bola spoločnosť REZEKO, s.r.o., Slovenská Ľupča, ktorá dodala nákladnú elektrickú trojkolku dňa 07.06.2023 v celkovej sume **3 290,00 €**.

Okrem investičných projektov je obec Litava zapojená aj do projektov v rámci bežného rozpočtu:

1. „Národný projekt Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II – NP PoPII“

- Kontinuálne na skončený projekt „Úspešnejší v škole“ – Asistent učiteľa bola schválená žiadosť o zapojenie sa do projektu na asistenta učiteľa v ZŠ a dňa 24.08.2021 bola podpísaná Zmluva o vzájomnej spolupráci pri implementácii projektových aktivít v rámci NP „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II“ s realizátorom projektu Metodicko-pedagogickým centrom, Bratislava.
- Prostredníctvom projektu boli financované mzdové náklady asistenta učiteľa v Základnej škole v Litave s dobou realizácie projektových aktivít do 31.08.2022.
- V 05/2022 bol podpísaný dodatok k zmluve o spolupráci, ktorou sa predĺžila doba realizácie projektových aktivít do 31.08.2023. Metodicko-pedagogické centrum sa zlúčilo do organizácie Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVAM), Bratislava.

2. „Národný projekt Podpora pomáhajúcich profesií 3 – NP PoP3

- Kontinuálne na skončený projekt „NP PoPII – Asistent učiteľa bola schválená žiadosť o zapojenie sa do projektu na pedagogického asistenta v ZŠ a dňa 07.08.2023 bola podpísaná Zmluva o vzájomnej spolupráci pri implementácii

projektových aktivít do 31.08.2024 s realizátorom projektu Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava.

- Prostredníctvom projektu sú financované mzdové náklady pedagogického asistenta v Základnej škole v Litave s dobou realizácie projektových aktivít do 31.08.2024, kedy by mali pomáhajúce profesie prejsť priamo pod MŠVV SR a financované priamo zo štátneho rozpočtu.

3. „Národný projekt Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni“

- Obec je od 01/2019 zapojená do tohto projektu, prostredníctvom ktorého je zabezpečená prevádzka Komunitného centra LITAVA, ktoré je registrované ako poskytovateľ sociálnych služieb. Prostredníctvom projektu sú refundované mzdy pracovníkov a ďalšie oprávnené výdavky.
- V zmysle uzatvorenej Zmluvy o spolupráci č. N20200107013 zo dňa 07.01.2020 bol doplnený počet kvalifikovaných zamestnancov Komunitného centra Litava na štyroch a doba realizácie projektu v zmysle dodatkov k Zmluve o spolupráci bola do 31.08.2023.
- Prostredníctvom projektu boli refundované oprávnené mzdové náklady zamestnancov a ďalšie oprávnené výdavky.

4. „Národný projekt Terénna sociálna práca a komunitné centrá“ (Spolu pre komunitu)

- Projekt je kontinuálnym pokračovaním projektu na výkon zamestnancov komunitných centier. Obec dňa 21.07.2023 podala žiadosť o zapojenie sa do projektu, ktorá bola schválená a následne bola dňa 16.10.2023 podpísaná Zmluva o spolupráci č. 20231016047 s Implementačnou agentúrou MPSVaR SR. Zmluva je uzatvorená na dobu určitú, a to do 31.01.2029.
- Prostredníctvom projektu sú refundované oprávnené mzdové náklady 3 zamestnancov – odborný manažér KC, komunitný pracovník KC a pracovník KC a ďalšie oprávnené výdavky.

10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Keďže žiadosť o NFP v rámci projektu „*Zníženie energetickej náročnosti verejných budov v Obci Litava*“ nebola schválená, ale je potrebné riešiť nevyhovujúci technický stav elektroinštalácií a vykurovania budovy kultúrneho domu a obecného úradu a technická projektová dokumentácia a riešenie zníženia energetickej náročnosti a nevyhovujúceho technického stavu budov bola pripravená a je možné ju upravovať podľa podmienok vyhlásených výziev, je potrebné hľadať zdroje na realizáciu.

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 14.12.2022 schválilo *uznesenie č. 12/1/2022*, ktorým schválilo predloženie žiadosti o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na vykonávateľa (Ministerstvo dopravy a výstavby SR) v rámci výzvy s kódom 02I02-29-V01, zameranej na podporu obnovy a odolnosti na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov s názvom projektu „*Zníženie energetickej náročnosti základnej školy v obci Litava*“ s maximálnymi celkovými výdavkami projektu 350 000,00 €. Stavebné povolenie bolo vydané dňa 10.02.2023. Bola spracovaná technická projektová dokumentácia v zmysle niekoľkokrát menených podmienok výzvy.

Dňa 26.06.2023 bola podaná Žiadosť o poskytnutie prostriedkov mechanizmu na celkové výdavky stavby v sume **351 173,62 €** s DHP. Cieľom projektu je zlepšiť energetickú hospodárnosť budovy základnej školy, a to prostredníctvom realizácie energetických aktivít a lepšenia stavebnotechnického stavu verejnej historickej budovy. Jedná sa o zateplenie, vykurovanie, prípravu teplej vody, vetranie a chladenie, osvetlenie.

Dňa 12.06.2023 bolo vyhlásené verejné obstarávanie na zhotoviteľa diela. Úspešným uchádzačom verejného obstarávania sa stala spoločnosť *I.S.O.N spol. s r.o., Zvolenská Slatina*, s ktorou bola dňa 14.08.2023 uzatvorená Zmluva o dielo na celkovú sumu **311 390,58 €**.

V 01/2024 bola schválená žiadosť o poskytnutie prostriedkov mechanizmu a dňa 05.04.2024 bola podpísaná s Ministerstvom dopravy SR Zmluva o poskytnutí prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti č. 051/02I02-29-V01/2024 na celkovú sumu **351 173,63 €**. Dňa **22.04.2024** sa začalo s rekonštrukciou.

V zmysle schváleného uznesenia obecného zastupiteľstva pokračovať v realizácii *rekonštrukcie elektroinštalácie kultúrneho domu*. Ďalej v rámci výzvy prostredníctvom MAS Hontiansko – Novohradské partnerstvo pokračovať v *rekonštrukcii domu smútku – výmena okien a dverí*. Rovnako je potrebné pokračovať v *opravách miestnych komunikácií*.

Medzi priority, aktivity a predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch obcou Litava vychádzajúcich zo ***schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2022 -2030 Mikroregiónu Východný Hont*** a potrieb budovania a zveľaďovania existujúcej infraštruktúry patria hlavne:

- Asfaltové úpravy miestnych komunikácií;
- Infraštruktúra k nájomným bytom, výstavba nájomných bytov;
- Vybudovanie vodnej nádrže pre účely požiarnej ochrany a cestovného ruchu;
- Vybudovanie cestných rigolov pri miestnych komunikáciách v lazoch;
- Výstavba amfiteátra;
- Rekonštrukcia priestorov v kultúrnom dome na ubytovňu, resp. podnikanie;
- Rekonštrukcia kotolne pre kultúrny dom a ZŠ;
- Výstavba futbalového ihriska;
- Oprava miestneho rozhlasu a výmena rozhlasovej ústredne;
- Regulácia potoka Litavica v intraviláne obce;
- Výstavba kováčskej vyhne pre zachovanie tradičného remesla (Rómovia);
- Rekonštrukcia objektov na agroturistiku pre podnikateľov;
- Zabezpečiť vypracovanie stavebných projektových dokumentácií na uvedené projektové zámery a zabezpečiť majetkové vysporiadanie pozemkov;
- Pre zachovanie dedičstva predkov organizovať prezentačné podujatia (tradičné remeslá, hontianska čipka, výšivkárstvo a pod.);
- Udržiavať folklórne tradície cestou miestnej folklórnej skupiny;
- Obnoviť aktivity rómskeho detského tanečného súboru;
- Vydať dopĺňujúcu monografiu o obci Litava k 895. výročiu prvej písomnej zmienky o obci v roku 2025;
- Rozšíriť činnosť zboru pre občianske záležitosti novými obradmi pre občanov;
- Venovať sústavnú pozornosť športovému vyžitiu obyvateľov obce (futbal, tenis, stolný tenis, hokej);
- Venovať sústavnú pozornosť kultúrno-spoločenským stretnutiam s občanmi obce pri rôznych jubileách a tradíciách počas roka;
- Vybaviť klub mládeže;
- Zlepšiť a skrásliť životného prostredie (asfaltové plochy nahrádzať zámkovou dlažbou, výsadba stromov a kríkov na verejných priestranstvách, údržba zelene, kosenie burín a čistenie verejných priestranstiev);

- Výstavba obecného kompostoviska;
- Zlepšiť triedený zber tuhého komunálneho odpadu;
- Likvidácia divokých skládok komunálneho odpadu;
- Doriešiť zber komunálneho odpadu v rómskej osade;
- Využívať obnoviteľné zdroje energií na vykurovanie obecných priestorov aj domácností;
- Spracovanie projektovej dokumentácie pre akcie investičného charakteru;
- Rozvoj partnerstiev obcí (cezhraničná spolupráca, Program Európa pre občanov);
- Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi (LEADER – MAS);
- Príprava a realizácia SMART projektov v partnerstve s okolitými obcami regiónu;
- Modernizácia verejnej správy, zavedenie elektronických prvkov.

10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec Litava nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa.

10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Obec Litava, rovnako ako všetky ostatné subjekty, je naďalej vystavená rizikám a neistotám vyplývajúcim z dopadov inflácie, zvýšenia cien energií a ďalším globálnym a legislatívnym aspektom. Ďalej veľkým problémom je dostupnosť cudzích zdrojov na financovanie väčších investičných zámerov, zdĺhavosť procesu posudzovania, schvaľovania a v konečnom dôsledku aj samotnej realizácie.

Vypracoval: Ing. Katarína Vicianová

Schválil: Ľubica Tuhárska

V Litave, dňa 30.04.2024

Prílohy:

- Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky,
- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke.